

Iskra

36

Novo, kvalitetno drugačno povezovanje

»S prav posebnim zadovoljstvom naj omenim tudi promocijo vsebinsko novega in kvalitetno drugačnega povezovanja med dvema pomembnima proizvajalcema elektronike in evropskega prostora, ki jo bomo doživeli na letošnji razstavi. Prvič se na področju digitalnih telefonskih central skupaj pojavljata Siemens in Iskra. Sodelovanje bo nagrajeno tudi z oblikovanjem skupnega podjetja v Kranju s približno polovično kapitalno udeležbo obeh partnerjev. Novemu partnerstvu daje še večjo težo načrtovana širitev sodelovanja tudi na druga področja,« je dejal ob koncu otvoritvenega govora na letošnjem sejmu sodobna Elektronika 88 podpredsednik IS skupščine SRS dr. Boris Frlec in s tem dal tudi veliko priznanje Iskri v njeni težnji, da bi presegla ne samo republiške in državne meje v svojem hotenju in vključevanju v procese sodobne teleinformatike.

In prav v tem je morda eno najpomembnejših dejstev in spoznanj 35. mednarodne razstave elektronike, telekomunikacij, avtomatizacije, računalništva, robotizacije in nukleonike v Ljubljani, ki so jo zaprli v soboto 8. t. m. na Gospodarskem razstavišču. Statistika te jubilejne razstave nam pove, da je na njej razstavljalo 605 razstavljalcev, od tega kar 426 iz tujine, strokovni del razstave pa so dopolnjevali kar trije simpoziji, seminar in študijski dan. Na vseh petih strokovnih manifestacijah pa so prebrali kar 165 strokovnih referatov, kar priča o visoki strokovni in profesionalni ravni sejma, na katerem letos ni bilo tako imenovane »zabavne elektronike«, ker pač svet hiti na tista nova področja, s katerimi smo tudi mi v Iskri vabili na razstavo pod geslom »Vstopamo v ISDN, v digitalno omrežje integriranih storitev. Del tega smo na ljubljanskem sejmu prikazali tudi mi in to opazno ter s polno zavestjo vključevanja v tehnologijo 21. stoletja.

D. Ž.

Seja kolegija glavnih direktorjev Iskrinih DO

Priprave za reorganizacijo Iskre intenzivno tečejo

Na redni mesečni oktobrski seji kolegija glavnih direktorjev delovnih organizacij SOZD Iskra je predsednik PO Franc Šifkovič najprej zbranim podal informacijo o nadaljnjem delu na področju reorganizacije Iskre.

Kot je znano, imamo osnutek novega sporazuma že v javni razpravi, vendar bo potrebno rok sprejetja podaljšati do sprejema novega zakona o samoupravnih podjetjih. Gre namreč za radikalno spremembo našega gospodarskega sistema in zato dosednji osnutek našega osnutka novega sporazuma o združevanju v SOZD ne ustreza več v temeljnih zadevah bodočim intencijam novega, pripravljajočega se zakona o podjetjih.

Zato bo potrebno do konca drugega tedna vse te zadeve preveriti še v petih naših večjih delovnih organizacijah in skupaj z delovno skupino pripraviti ustrezeni osnutek sporazuma. Tako vse kaže, da bo nastalo v Iskri bistveno več novih podjetij, ki jih bo treba razdeliti v divizije, delo pa bo treba zaključiti oktobra, tako da bi v začetku novembra imeli na mizi dokončen koncept nove poslovne organiziranosti Iskre. Vse dosedanje izkušnje namreč kažejo, da se po starih shemah Iskra ne da več niti voditi niti upravljati.

Druga točka dnevnega reda je obravnavala predlog za statusno in ekonomsko razrešitev problema naše DO v ustanavljanju Mikroelektronika, ki ga je podal Robert Žerjal kot vodja delovne skupine za razrešitev omenjenega problema. Mnenje komisije in tudi navzočih je bilo, da bi bila nepopravljiva škoda, če bi z likvidacijo mikroelektronike pokopali tudi velikansko znanje, ki so si ga delavci te DO nabrali v več kot desetletnem delovanju. Vsekakor pa je že zdaj jasno, da mikroelektronika kot infrastruktura v naši družbi ne more biti samo stvar in problem Iskre, temveč naše celotne družbe in bo zato potrebno najti ustrezne rešitve, zlasti finančne narave, ki naj bi ohranile jedro mikroelektronike, oz. ljudi, ki jo znajo načrtovati, procesirati in izdelovati, kar so že

dokazali s svojim dosedanjim delom.

Informacijo o gibanju izvoza in uvoza za obdobje prvih devetih mesecev letošnjega leta je navzočim posredoval Janez Vipotnik, ki je predvsem opozoril na sorazmerno

ugodne trende Iskrinega izvoza, ki je še posebej ugoden na konvertibilno območje, saj je bil izvoz v tem času za 7% višji od enakega obdobja lani, kar znaša nekaj več kot 118 milijonov konvertibilnih dolarjev. Kljub temu pa

naš izvoz vseeno narašča počasneje od uvoza, čeprav je na drugi strani tudi res, da se je izvoz Iskrine proizvodnje povzpел kar na 30% naše celotne proizvodnje, pri čemer nam gre v prid tudi določena konjunktura na razvitem tržišču, kamor lahko prodajamo svoje izdelke in s tem tudi povečujemo lastno industrijsko proizvodnjo, ki je, kot je znano, predvsem zaradi zmanjšane povpraševanja doma letos v prvih mesecih sorazmerno precej padla. V tem smislu nikakor ni računati, da bi se razmere glede prodaje naših izdelkov na domačem trgu izboljšale, medtem ko so zunaj, kot smo že povedali, možnosti za povečanje izvoza ugodne.

V četrti točki je Jože Godec poročal o gibanju zaposlovanja v Iskri v prvih osmih mesecih letošnjega leta. Ugotovil je, da se v Iskri sicer nadaljuje trend zmanjševanja števila zaposlenih, ki se je začel že lani maja. Tako ob koncu avgusta letos beležimo 941 delavcev manj kot 31. decembra 1987. Podatki kažejo, da se je v letošnjem letu zaposlilo v Iskri 1.210 delavcev, iz nje pa je odšlo 2.150 delavcev.

Nikakor pa pri tem ne moremo biti zadovoljni z izobrazbeno strukturo odhajajočih delavcev, saj je odšlo precej delavcev z visoko izobrazbo, torej z znanjem, ki ga Iskra še kako potrebuje.

Med informacijami ob koncu dnevnega reda omenimo predvsem poziv Vita Osojnika vsem delovnim organizacijam, da naj delovne organizacije čimprej pripravijo osnutke planskih dokumentov za leto 1989, da bomo lahko Iskrin plan za prihodnje leto sprejeli čimprej po novem letu in da se ne bo zgodilo tako kot letos, ko smo plan sprejeli šele aprila. V tem smislu bi bilo dobro, če bi vse delovne organizacije poslale osnutke svojih planov za prihodnje leto do konca letošnjega leta, kar bi potem omogočilo izdelavo skupnega osnutka plana SOZD Iskra za leto 1989.

D. Ž.

Področni kolegij za kadrovske zadeve in družbeno pravne zadeve

Preleteli osnutke novih zakonov

Na torkovi kratki seji področnega kolegija za kadrovske in družbeno pravne zadeve, so člani največ pozornosti namenili nekaterim osnutkom novih zakonov. Pregledali so tudi dnevni red naslednje seje delavskega sveta SOZD Iskra.

Najprej so se seznanili s slovensko pripombo osnutka Zakona o pravicah in obveznostih v delovnih razmerjih, ki se nanaša na še vedno prevelike pristojnosti federacije, na prezapletenost postopkov v delovnih razmerjih in še vedno preveliko množico samoupravnih aktov. Tako je še vedno nerazčiščeno področje tehnoloških in ekonomskih viškov, neurejena pravica do stavke, osnutek ne daje določenih pravic poslovnim organizacijam.

Načrt zakona o podjetjih ne prinaša nič novega in generalna pripomba na zakon je ta, da je kompilacija Zakona o podjetjih in Zakona o združenem delu, zato tudi pripravljajo novo verzijo zakona.

Generalni očitki osnutka Zakona o osnovah sistema družbenega planiranja je ta, da ne pozna induktivnega planiranja in da ne temelji na usklajevanju. Zakon o skupnih vlaganjih tujcev v SFRJ prinaša nekaj novosti. Poleg tujih vlaganj v organizacije združe-

nega dela omogoča vlaganje tudi v družbe z omenjeno zavezo, delniške družbe, banke in TOZD, s tem, da so okviri skupnih vlaganj bistveno bolj razširjeni.

Zakon o bankah pa naj bi, z uredničenjem tržnega načina gospodarjenja, ki zahteva tudi drugačno organizacijo bank, v bodoče omogočil organizacijo bank na specifičnem poslovnem sistemu, to se pravi pogoj za njihovo delovanje je podjetništvo.

Vse te osnutke novih zakonov bo potrebno še temeljito redakcijsko predelati, in ob dodelanih načrtih bodo tudi člani področnega kolegija izrekli svoje mnenje. V nadaljevanju se je so se prisotni seznanili z dnevnim redom naslednje seje delavskega sveta SOZD Iskra, kjer so bolj izpostavili podaljšanje javne razprave

samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra in problemu DO Mikroelektronika, kateri bi omogočili združevanje sredstev, dokler se zadeve glede statusa Mikroelektronike ne uredijo.

Ob koncu seje je član PO SOZD Iskra za družbeno pravne in kadrovske zadeve Jože Godec prisotne spomnil, da morajo tisti, ki še tega niso storili, do 15. oktobra posredovati varnostne politične ocene za posamezne Iskrine DO. Ob tem, pa naj bi glede na trenutno politično ozračje v Sloveniji in Jugoslaviji, ocenili aktualne dogodke in izrazili podporo demokratičnim procesom, ki jih vodi slovensko vodstvo za uspeh reforme in ustavnih sprememb.

VŽ

Pogovor z Zlatom Turkovičem

Pred jubilejnim, petnajstim SMIC

Potem ko je bilo lansko tradicionalno Srečanje mladih Iskre Commerce v Bohinju, v tamkajšnjem Mladinskem domu, bo bližnji SMIC spet v Poreču, v hotelu Delfin. Delavno srečanje bo 21., 22. in 23. oktobra. O pripravah na SMIC in sploh o delu mladih v Iskri Commerce, smo se pogovarjali s predsednikom mladinske organizacije Zlatom Turkovičem.

Skoraj natanko pol leta si že predsednik IC-jeve mladinske organizacije; kako ocenjuješ delo mladih v minulem obdobju in tudi, kakšne načrte ste si zastavili za naprej?

— Vodstvo mladinske organizacije v Iskri Commerce sem prevzel letošnjo pomlad. Nova funkcija je bila zame določen izziv, saj sem v Iskri Commerce šele dve leti, kar pa je po drugi strani tudi določena prednost: nisem obremenjen s staro prakso in problematiko. V tem obdobju predsednikovanja sem skušal doseči predvsem premik v delu naše mladinske organizacije v tisto smer, kjer bi namenjali več pozornosti konkretnim problemom v delovnem okolju. Prepričan sem namreč, da je aktivnost mladih mogoče meriti tudi s tem, koliko so aktivni pri reševanju vsakodnevnih problemov pri delu. Mladinska organizacija, menim, sama ne more ustvariti boljšega položaja mladih, pač pa si mora prizadevati za to, da dobi mlad človek več priložnosti, da se uveljavi s svojim delom. Skratka, cilji mladinske organizacije IC-ja bodo tudi v prihodnje — znanje, inovativnost in kreativnost.

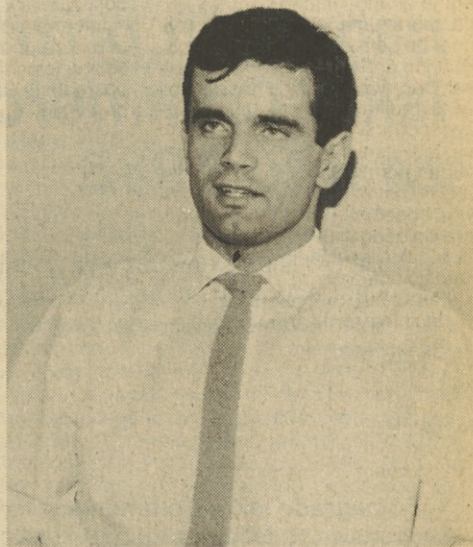
Kako mladi v Iskri Commerce gledate na probleme v Iskri in sploh na sedanji katastrofalni politični in tudi gospodarski položaj v Jugoslaviji?

— Najprej bi se dotaknil problematike mladih, tudi zato, ker je družbeno-ekonomski položaj mladih vse prej kot lahek, nikakor pa seveda ne brezizhoden. Največje stiske se kažejo v slabem materialnem položaju, gotovo pa obstajajo perspektive, da se bo tudi to uredilo. Mislim, da je celo boljše, če govorimo o mladem človeku kot posamezniku, kot pa o mladini, saj se to sliši dokaj abstraktno. Usoda mladega človeka je v naši družbi zelo povezana z usodo navadnega človeka, ki doslej najpogosteje ni imel možnosti, da bi pokazal svojo kreativnost, inovativnost in prizadevnost, za kar bi moral

biti tudi primerno nagrajen. S primerno nagrajenostjo mislim na diferenciacijo v nagrajevanju glede na rezultate dela. Sistem uravnilovke ali minimalnih razlik v osebnih dohodkih ni dal dobrih rezultatov, težko pa je pričakovati, da bi jih dal tudi v prihodnosti. Zdravo gospodarsko rast ni mogoče doseči s še tako dobro državno politiko na gospodarskem področju, če sistem nagrajevanja v delovnem kolektivu ne bo spodbujal znanja, kreativnosti in inovativnosti, kar je osnova za napredek, gospodarsko rast in boljši standard ljudi. Iskra se mora zaradi same narave svoje dejavnosti ob izredno močni svetovni konkurenci otresti predsodkov o škodljivosti nadpovprečnega nagrajevanja delavcev z nadpovprečnimi rezultati. Menim, da bi morali tudi v Iskri Commerce več narediti na področju nagrajevanja, izredno razveseljivo pa je, da imamo mladi v IC-ju velike možnosti za izobraževanje.

Kako pa sodelujete z mladimi v drugih Iskrinih organizacijah oz. zunaj Iskre?

— Povezave z mladimi drugod v Iskrinih delovnih organizacijah ureničujemo na sestankih Koordinacijskega odbora ZSMS SOZD Iskra, na katerih izmenjamo izkušnje pri delu v osnovnih mladinskih organizacijah ter oblikujemo določena stališča. Na teh sestankih se pogosto dogovorimo tudi za obiske posameznih Iskrinih tovarn, tako da se mi, ki delamo v tržni organizaciji, seznanjamo tudi s tehnološkimi procesi v proizvodnji. Z mladimi od drugod iz Iskre se srečujemo tudi na sozdovi mladinski konferenci, prav pred kratkim pa smo se udeležili tudi Iger brez meja, ki jih je organizirala OO ZSMS Avtomatike. V IC-ju smo organizirali tudi zbiranje denarja za mobilno radijsko postajo za Radio študent in zbrali 124.000 dinarjev. Letos smo kandidirali tudi člane predsedstva naše osnovne organizacije v organe in komisije Občinske konference ZSMS občine Ljubljana-

Zlato Turkovič, predsednik mladinske organizacije v IC-ju

Center, predvsem v komisijo za mednarodne odnose in interesne dejavnosti.

Zdaj pa k bližnjemu srečanju mladih Iskre Commerce. Kakšno bo, kdo se ga bo udeležil, kakšne bodo teme in dejavnosti, itd.?

— Pred nami je jubilejni, že 15. SMIC. Nanj smo povabili mlade iz vse Iskre Commerce, seveda, tudi iz naših filijal v drugih republikah in upam, da se ga bodo udeležili v večjem številu kot prejšnja leta. Povabili smo tudi predstavnike mladih iz drugih Iskrinih kolektivov, srečanja pa se bodo udeležili tudi nekateri vodilni delavci Iskre Commerce, med njimi glavni direktor Janez Vipotnik in predsednik sindikata v IC-ju Jani Šavs, iz Iskrine interne banke pa bo prišel direktor Janko Japelj.

Mislim, da bodo predavanja zanimiva za udeležence; govorili bomo o sedanjem položaju Iskre Commerce, njeni prihodnosti in tudi bodoči sliki celotne Iskre. Osnovno vprašanje za nas mlade pa ostaja — kakšna bo v prihodnje vloga mladih v Iskri, kakšna bo vloga znanja, itd., vse to pa se odraža v tem, kakšen bo odnos starejših Iskrašev do mladih. Prepričan sem, da bo jubilejni, petnajsti SMIC zanimiv, zato naj izkoristim tudi to priložnost, da nanj povabimo mlade iz IC-ja.

Lado Drobež

RAZPIS nagrad in priznanj Iskra Commerce za leto 1988

Komisija DO Iskra Commerce za dodeljevanje državnih odlikovanj, nagrad in priznanj objavlja na osnovi 12. člena Pravilnika o dodeljevanju nagrad in priznanj Iskra Commerce

RAZPIS

1. Za nagrado Iskra Commerce

Nagrada se podeljuje za trajnejše ustvarjalno delo in dosežke trajnejšega pomena, ki so prispevali k uresničevanju in napredovanju položaja DO Iskra Commerce na področju trženja, družbeno ekonomskem utrjevanju Iskra Commerce in pri razvoju samoupravljanja in družbeno politični dejavnosti v DO IC.

2. Za priznanje Iskra Commerce

Priznanje se podeljuje za dolgoletno marljivo delo oz. enkratne dosežke na vseh področjih iz 1. točke, ki so vidneje prispevali k poslovanju, uspehu in ugledu DO IC. Podeljenih bo največ 10 priznanj.

3. Za priznanje Iskra Commerce poslovnim partnerjem oz. zunanjim sodelavcem

Priznanje se podeljuje za trajnejšo poslovno sodelovanje ali enkratne dosežke, ki so prispevali k uspehu, ugledu in poslovnemu rezultatu DO IC.

Podeljenih bo največ 5 priznanj.

Kandidate za nagrade oz. priznanja lahko predlagajo samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in poslovodni organi DO IC.

Pisni predlog mora vsebovati:

- ime oz. naslov predlagatelja,
- priimek in ime kandidata z generalijami oz. ustreznimi podatki, kadar se priznanje podeljuje poslovnim partnerjem oz. zunanjim sodelavcem,
- za katero vrsto se predlaga (nagrada ali priznanje IC),
- ter podrobno utemeljitev predloga.

Predloge je treba dostaviti najpozneje do 15. 11. 1988 na naslov: Iskra Commerce, Samoupravna pisarna, Trg revolucije 3.

Nagrade in priznanja se svečano podelijo dobitnikom na zadnji slovesni seji Delavskega sveta Iskra Commerce v letu 1988.

Razpisane in podeljene letošnje štipendije

Razpisanih štipendij:
Podeljenih štipendij:

56
37

	razpisano	podeljeno
Četrta stopnja	4	7
Peta stopnja	15	22
Šesta stopnja	18	5
Sedma stopnja	19	3

Na naslednjih smereh so podelili več štipendij, kot so jih razpisali:

— orodjar:	+ 1
— elektrotehnik-energetik:	+ 2
— strojni tehnik:	+ 2
— naravoslovno matematični tehnik:	+ 4

Podelili so tudi dve štipendiji, ki nista bili razpisani, za RTV mehanika.

Nezasedene štipendije:

— elektrotehnik-energetik:	1 štipendija
— inženir elektrotehnik:	7 štipendij
— inženir strojništva:	1 štipendija
— inženir računalništva:	3 štipendije
— diplomirani inženir elektrotehnik:	8 štipendij

Smeri razpisanih štipendij, na katerih ni bilo prijav kandidatov:

Šesta stopnja:	
1. Organizator dela (informatik)	1 štipendija
2. Inženir fizike:	2 štipendiji

Sedma stopnja:

1. Diplomirani inženir fizike:	1 štipendija
2. Diplomirani inženir strojništva:	5 štipendij
3. Diplomirani inženir računalništva:	2 štipendiji

Stanje štipendij v šolskem letu 1988/89

IV. stopnja	34
V. stopnja	85
VI. stopnja	13
VII. stopnja	24
Skupaj	156

Kratka anketa o bralnosti glasila Iskra

Semiške delavce smo pred kratkim povprašali kako so zadovoljni z našim glasilom, kaj najrajši berejo, s čim niso zadovoljni...

Ivanka Štriclj, dispečerka:

Iskrin časopis je zanimiv, saj ga takoj, ko pride razgrabimo. Sama največkrat preberem članke o poslovanju in delu ostalih Iskrinih delovnih organizacij, seveda pa vse, kar piše o Kondenzatorjih.

Všeč mi je, da najdem v glasilu tudi veliko nasvetov, zanimivosti in razvedrila; lahko pa bi bilo več informacij iz same proizvodnje in o proizvodnih delavcih.

Peter Golobič,

Moram reči, da Iskro običajno preberem, me pa najbolj kot vse druge zanima, kaj piše o naši delovni organizaciji.

Posebej me zanimajo dogodki na področju tistih znanosti, ki sotudi moja stroka. Kljub temu, da dobivamo vabila za različna posvetovanja, izobraževanja, srečanja, še vedno prelistamo, če je v glasilu objavljeno še kaj drugega.

Izredno mi je všeč rubrika »Drugi o nas«, ki je dokaj dobra in zanimiva.

Moje pripombe bi se nanašale predvsem na tiskovne napake, ki jih kar mrgoli v glasilu, potem na to, da so nekateri članki o posameznih delovnih organizacijah predolgi in nezanimivi, zato bi bilo najbrž boljše, da bi bilo v glasilu več kratkih informacij pa več vesti o dogajanjih na ravni sestavljene organizacije, ali pa kjerkoli v Iskri, ki bi bile zanimive za vse. Dobrodošlo bi bilo tudi, če bi bilo v vsaki številki glasila vsaj ena tema bolj izobraževalnega značaja z vseh področij.

Anica Renko, predelavka:

Pogledam in preberem čisto vsak izvod Iskre in najprej pogledam, če piše kaj o Kondenzatorjih pa seveda preberem tudi novosti iz drugih delovnih organizacij. Pri slednjem mislim, da je premalo napisano, kako poteka organizacija dela in proizvodnje po drugih delovnih sredinah pa da je premalo člankov iz naše delovne organizacije. Vedno pa se ustavim pri rubrikah Zanimivosti, Kotiček za Iskraše in seveda pri križanki.

Delavci sicer glasilo prelistajo, toda mislim, da premalo. So pač preobremenjeni z delom, naše delavke pa z družinskimi obveznostmi.

Tomo Buljan, vodja orodjarne:

V glasilu preberem predvsem članke s tehnično vsebino pa informacije o razvoju in novih tehnologijah. Bolj podrobno si lahko to preberemo v Tehničnem biltenu, čeprav je tudi v glasilu Iskra te problematike dovolj, le da bi morda

morala biti bolj poljudno napisana.

Seveda tudi preberem članke o Semiču, zabavno in razvedrilno stran pa manj. Glasilo pogledam bolj temeljito takrat, ko me kdo od sodelavcev opozori na kakšne zanimive stvari v njem.

O kakšnih posebnih pomanjkljivostih ne bi govoril: vsak časopis ima pač svojo vsebino in obliko in ga takšnega kot je tudi sprejmeš.

Anton Klepec, vodja transportno skladiščnih služb:

Preberem vse o Kondenzatorjih pa tudi o dogajanjih v drugih delovnih organizacijah, o športnih dogodkih, zanimivosti... Mislim pa, da so včasih informacije premalo kritične. Zakaj ne bi napisali pač tako kot je? Včasih nam gre dobro, drugič slabo in mislim, da ni nič narobe, da se seznanimo tudi z različnim položajem drugih Iskrinih DO.

Ljudje pri nas kar veliko berejo glasilo Iskra, morda bi opozoril samo na bolj privlačne naslove nad članki, ki bi bolj zainteresirali bralce.

Vesna Stariha, RTV mehanik:

Najbolj mi je všeč rubrika Zanimivosti pa kotiček za Iskraše pa zadnja stran časopisa. Seveda tudi vse preberem kar piše o Kondenzatorjih. Veliko je tudi iz proizvodnje in to naše delavke kar veliko berejo. Tudi slik je dovolj.

Fatima Jakša, merilka:

Nekaj stvari preberem, vsega pa ne. Tudi to kar piše o drugih tovar-

nah. Mislim, da glasilo kar dosti beremo, saj je zanimivo. Prelistamo pa ga v glavnem po malici, ali pa

pred delom, če pridemo prej v službo.

V. Ž.

Iz Delove rubrike »Rekli so«:

Država jemlje preveč

VLADO ZORC, predsednik KPO Iskra Semič za Delo:

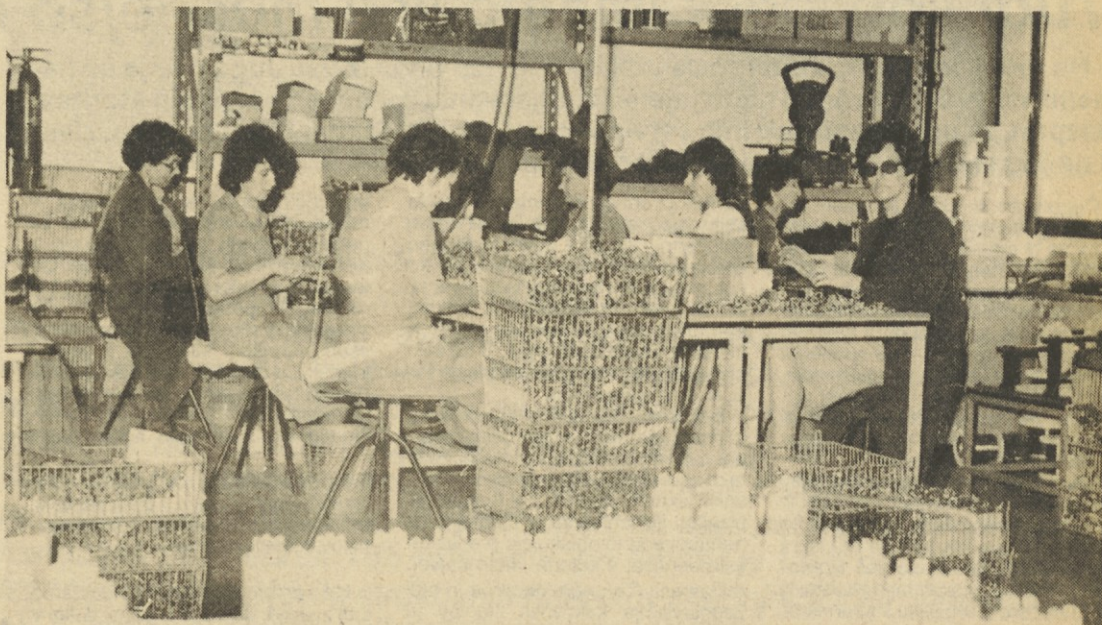
»Nezadovoljstvo v naši tovarni kaže, da so se delavci naveličali nositi breme stabilizacije le na svojih ramenih. Zvezni proračun si jemlje kolikor hoče, davki in dajatve se večajo, za to ni omejitve, le za plače in tisto, kar potrebuje delavec, so omejitve. Pri nas so delavci na izrednih zborih povedali, da morajo zdaj plačevati še zdravnika in del šole pa s plačami ne morejo več živeti. To je tudi res. Ne trdim, da naš delavec naredi toliko kot nemški, čeprav je marljiv in po tem ne zaostaja, vendar imamo slabše stroje in zato lahko, recimo, naredi tudi 30 odstotkov manj, zasluži pa šestkrat manj. Zakaj? Ker si država preveč jemlje. Drugje z davki urejajo ceste, šole itd. Pri nas pa za vse to zbiramo s samoprispevki in po firmah. Če ne bi Iskra dala toliko za Semič, temveč bi se vse urejalo z državnim denarjem, tudi vodovoda in ceste ne bi imele. Delavci zahtevajo od vodstva spremembe, nas pa omejujejo predpisi, posebej intervencijska zakonodaja. Kar 70 odstotkov izdelkov prodamo na Zahod in spodobno zaslužimo, ljudi pa ne smemo nagrajevati. Vodialni smo v nemogočem položaju.« (M. D.)

Za mamograf za novomeško bolnišnico zbrali že 261 starih milijonov

Pred kratkim je na Dolenjskem potekala velika akcija, kjer so zbirali sredstva za nakup instrumenta imenovanega mamograf — aparat za zgodnje odkrivanje raka na dojki. V akciji, na katero se je odzvalo ogromno ljudi z dolenjske regije, so sodelovali tudi delavci semiških Kondenzatorjev. Kot delovni kolektiv so bili sponzorji prireditve v Novem mestu 17. septembra in prispevali sedemdeset starih milijonov, nato so namenili 45 starih milijonov za bedže, akcije, ki jo je organiziral Rdeči križ. Poleg tega pa so delavke temeljne organizacije Elementov za odpravo motenj predlagale, da bi samoiniciativno zbirali sredstva od posameznikov iz celotne delovne organizacije v okviru sindikata. V nekaj dneh so zbrali naslednja sredstva:

TOZD 1 Črnomelj
Semič
TOZD 2:
TOZD 3:
TOZD 4:
DSSS:
Skupaj:

667.000 din
457.770 din
152.000 din
201.000 din
532.300 din
605.000 din
2.615.070 din

Izredno uspela predstavitev in demonstracija lokalnih računalniških mrež PRONET v Iskri

Kolikšen ugled uživa Iskra na področju računalniških mrež v Sloveniji, smo lahko videli 29. septembra 1988. Iskra ZORIN, TOZD CAOP, ki je nosilec projektne naloge Računalniška Iskra Mreža (RIM), je skupaj z Iskro Commerce, Dejavnostjo Zastopstev, organizirala predstavitev in demonstracijo lokalnih računalniških mrež PRONET. Kljub temu, da je bila predstavitev namenjena predvsem organizacijam Iskre, ki združeno financirajo projektne naloge, so se je udeležili tudi mnogi strokovnjaki iz drugih OZD Slovenije in tako do zadnjega sedeža napolnili veliko dvorano v pritličju stavbe PPC v Ljubljani.

V uvodu je mag. Džordž Krstić iz Iskre, TOZD CAOP, vodja projekta računalniške mreže Iskra (RIM-2), razložil pomen tega projekta za Iskro in širšo družbo. To je večletni projekt, ki je že do sedaj dal lepe rezultate. Raziskava lokalnih mrež, o katerih je bilo govora na predstavitvi, predstavlja pomemben del projektne naloge. Mag. Krstić je povedal, da lokalnih mrež osebnih računalnikov zaenkrat ni veliko, da pa je to področje računalništva, ki se v svetu izredno hitro razvija in ima velik pomen, kajti le dobro urejeno in stabilno lokalno okolje je lahko porok, da bo tudi širša povezava uspešna. V ZDA naslednje leto pričakujejo približno 45% rast tega področja. Hkrati je dodal, da je Iskra, posebej TOZD CAOP, protagonista profesionalnih komercialnih odnosov pri programski opremi za osebne računalnike in, da katego-

rično odklanja nelegalno pridobljene programske opreme, predvsem zaradi etike poklicev v informatiki.

Pozneje je bil podan primer, v kakšne težave lahko pride stranka, ki v mreži uporablja nelegalne programske produkte, za katerimi »njih ne stoji, da o računalniških virusih niti ne govorimo«.

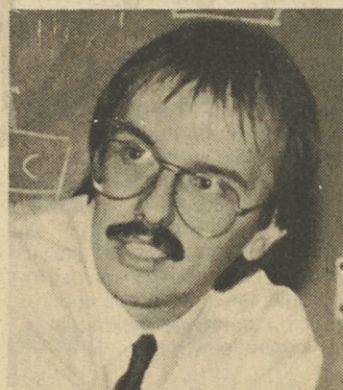
Mag. Krstić je še povedal, da je priporočilo za PRONET v Iskri rezultat raziskave projektne naloge in razložil, kateri kriteriji so bil pri tem upoštevani.

Miha Berdajs iz Iskre Commerce, Dejavnost Zastopstev, ki zastopa družbo PROTEON (čigar proizvod je PRONET), je opisal delovanje dejavnosti Zastopstev, družbo PROTEON in najnovejšo izpopolnitve na produktih PRONET. Skupaj z zunanji sodelavci lahko

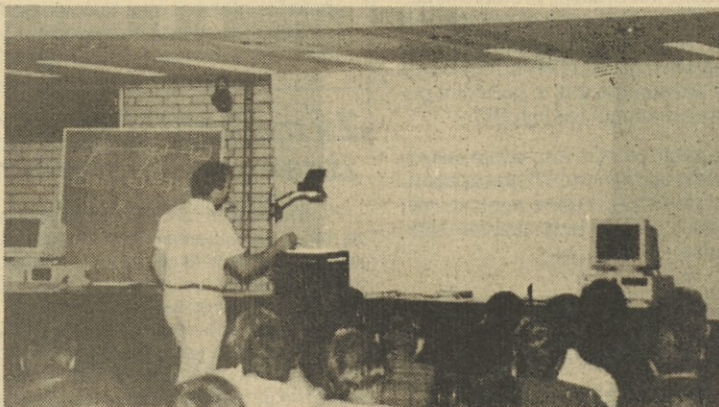

Džordž Krstić iz Iskre CAOP, vodja projekta računalniške mreže Iskra (RIM-2)

izpeljejo tudi najzahtevnejše projekte lokalnih mrež.

Miha Berdajs iz Iskre Commerce — Dejavnost zastopstev

Matjaž Lenassi iz Republiškega računalniškega centra v Ljubljani je predstavil način načrtovanja računalniških mrež

Mrežo PRONET je na zanimiv način predstavil Matjaž Lenassi iz RRC, Ljubljana, ki je najprej opisal lokalne mreže osebnih računalnikov, ustrezno aparaturno in programsko opremo ter operacijski sistem NETWARE 286. Razložil je tudi, kako načrtujejo lokalne mreže.

Največ interesa je bilo za demonstracijski prikaz in vseskozi so se okrog povezanih računalnikov gnetli obiskovalci, ki so pohvalili prizadevanja za seznanitev okolja z lokalnimi mrežami in kakovost predstavitev.

Veliko zanimanja je bilo tudi za kopije prosojnic (okoli 80). Tisti, ki se zanimajo pa jih še niso naročili, lahko store to po telefonu: 222-230, Brijuna Krajnc, Iskra TOZD CAOP. Po ceni 53.000.— din jim bomo gradivo poslali po pošti.

Iskra Servis

»Tudi serviserji imamo vse močnejšo konkurenco«

Na redni četrtletni konferenci vodij Iskrinih servisov iz vse Jugoslavije so namenili največ pozornosti nadaljnjemu izboljševanju kakovosti servisnih storitev. Razprava o poslovanju Iskrinih servisov je opozorila, da ponekod občasno, zlasti na jugovzhodu države, nimajo več dovolj dela.

Čeprav so si Iskrini serviserji letošnje leto zastavili kot leto kakovosti, pa ne bi mogli trditi, da je zato leto 1988 nekaj mejnik v njihovem delu: skrb za kakovost storitev je bila, povsem razumljivo, vedno v ospredju njihovega dela, pa najsi bo v katerem koli odtenku oz. fazi — od sprejema pokvarjenega izdelka, do roka izdaje, tudi cene in predvsem kakovosti popravila. Seveda je kdaj pa kdaj tudi zaškrpalo, tega pa bi moralo biti prav v Letu kakovosti čim manj.

Na pravkar končani redni četrtletni konferenci vodij Iskrinih servisov iz vse Jugoslavije, bila je v Ljubljani, so med drugim ugotovili, da je DO Iskra Servis uspešno izvedla več izobraževalnih akcij, in sicer tako za tiste, ki so v neposrednem stiku s strankami,

kot tudi za servisne tehnike same. Na seji so opozorili, da ostajajo še vedno določene slabosti v povezavah med sprejemnicami in delavnicami, ko npr. prevzemni tehnik obljubi stranki, da bo izdelek popravljen v, recimo, treh dneh, tega pa serviser ali ne ve ali pa ne more upoštevati. V takšnih primerih letijo »iskrice« seveda na tiste, ki so v sprejemnici.

Bolj kot v minulih letih, pa se v vodstvu Iskrine servisne delovne organizacije odločajo letos za občasne tako imenovane super kontrole storitev v Iskrinih servisih po Jugoslaviji. Izvajajo jih tehnologi iz Ljubljane, ki nenapovedano obiskujejo predvsem tiste servise, v katerih imajo največ reklamacij. Ta način nadzora in tudi zagotavljanja kakovosti storitev je

povzročil sprva določen nemir v nekaterih servisih, ker pa je dal že nekaj pozitivnih rezultatov, bodo z njim nadaljevali tudi v prihodnje. Ob tem pa je direktor DO Iskra Servis Mirko Stegnar poudaril naslednje: »Za kakovost storitev morajo skrbeti predvsem serviserji sami, saj je konec koncev od dobrega dela odvisen tudi njihov kruh, pri tem pa se moramo vsi zavedati, da je tudi na področju servisiranja vse močnejša konkurenca.

Tako imenovane super kontrole bodo izvajali v prihodnje le v tistih servisih, o katerih dobivamo več pritožb lastnikov Iskrinih izdelkov.«

Na konferenci vodij servisov smo tudi zvedeli, da bodo v Rožni dolini v

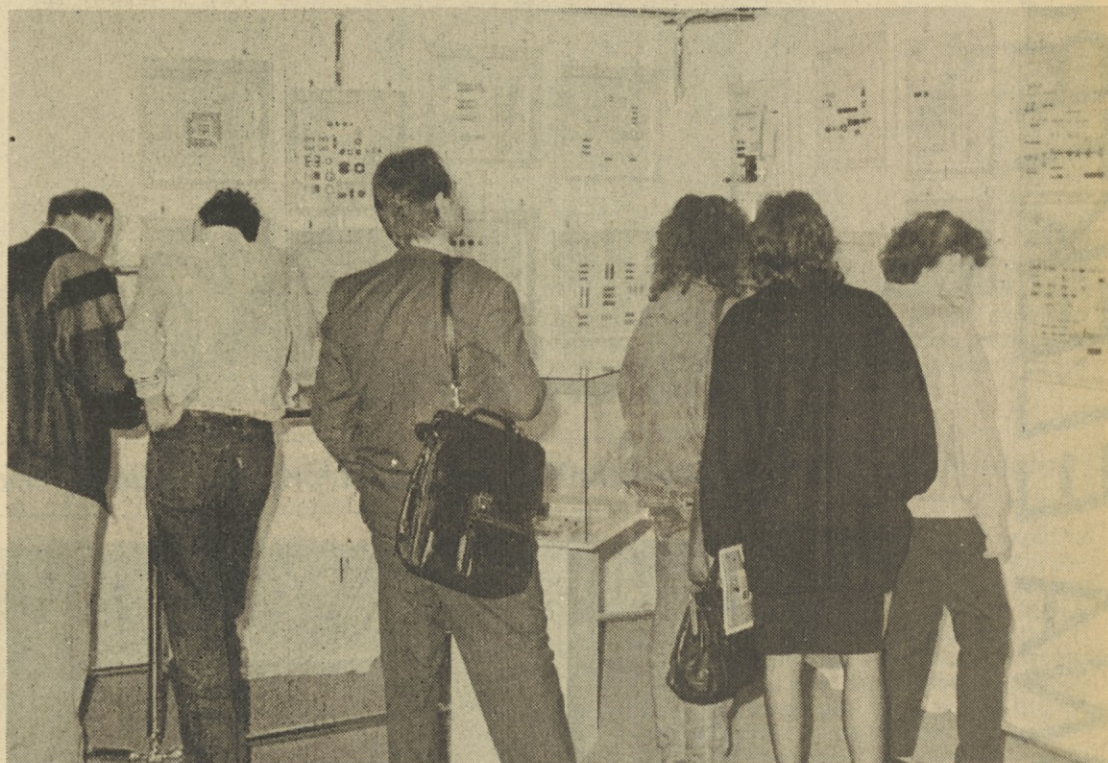
Ljubljani prav v skrbi za izboljšanje kakovosti že v bližnji prihodnosti odprli delavnico za metrološki nadzor popravljenih instrumentov. Ustrezne dokumente za odprte merilnega servisa bodo predvidoma dobili še letos.

V bogati razpravi so vodje Iskrinih servisov na konferenci tudi menili, da je kakovost servisnih storitev v najtesnejši povezavi s kakovostjo dobav rezervnih delov. Tudi ta kakovost še vedno ni na zavidni ravni, zaradi česar morajo serviserji podaljševati roke popravil.

Seveda je bilo tudi poslovanje DO Iskra Servis in vsakega servisa posebej ena glavnih tem konference. Splošna ugotovitev zasedanja je bila, da je omenjevanje investicij v Jugoslaviji in pa upadanje prodaje prizadele tudi serviserje. Najhuje je v Srbiji, na Kosovu, v Makedoniji in Črni gori, kjer Iskrini serviserji občasno že nimajo dela.

LD

Vstopamo v ISDN

VSTOPAMO V ISDN — v digitalno omrežje integriranih storitev. Takšno je bilo sporočilo in hkrati vabilo številnim obiskovalcem na Iskrin razstaveni prostor na pravkar končani jubilejni, 35. mednarodni razstavi elektronike, telekomunikacij, avtomatizacije, računalništva, robotizacije in nukleonike. Na Sodobni elektroniki '88 se je predstavilo skupno 605 razstavljalcev, od tega kar 426 iz tujine, kot smo že poročali pa so tudi tokrat strokovni del razstave dopolnjevali trije simpoziji, seminar in študijski dan. Tudi podatek s spremljajočega strokovnega programa je, podobno kot z razstave same, izredno spodbuden: na vseh petih strokovnih manifestacijah so prebrali 165 referatov, pri čemer je tako po številu udeležencev kot po številu strokovnih referatov prednjačil XXII. jugoslovanski simpozij o telekomunikacijah, znan kot YUTEL.

Iskra na Sodobnelektroniki

Vabilo — VSTOPAMO V ISDN, nato pa dva simbolična stebra s predstavljama Iskrine mikroelektronike in optoelektronike, sta v preddverju hale B Gospodarskega razstavišča v Ljubljani pozdravljala številne obiskovalce 35. Sodobne elektronike. Tokratni Iskrin nastop bi lahko razmejili na dva dela — na teleinformatičskega, kjer smo poleg naših lastnih naprav in sistemov predstavljali tudi opremo partnerja iz ZR Nemčije, svetovno znanega Siemens za izgradnjo digitalnega omrežja integriranih storitev, drugi del razstave v hali B in na Robotiki v hali D pa je bil povsem Iskraški, na njem pa smo prikazali zlasti novosti iz avtomatizacije, elektromehanskih in elektronskih sestavnih delov, meritev in regulacije, energetike, robotike ter med drugim tudi izdelkov za široko rabo.

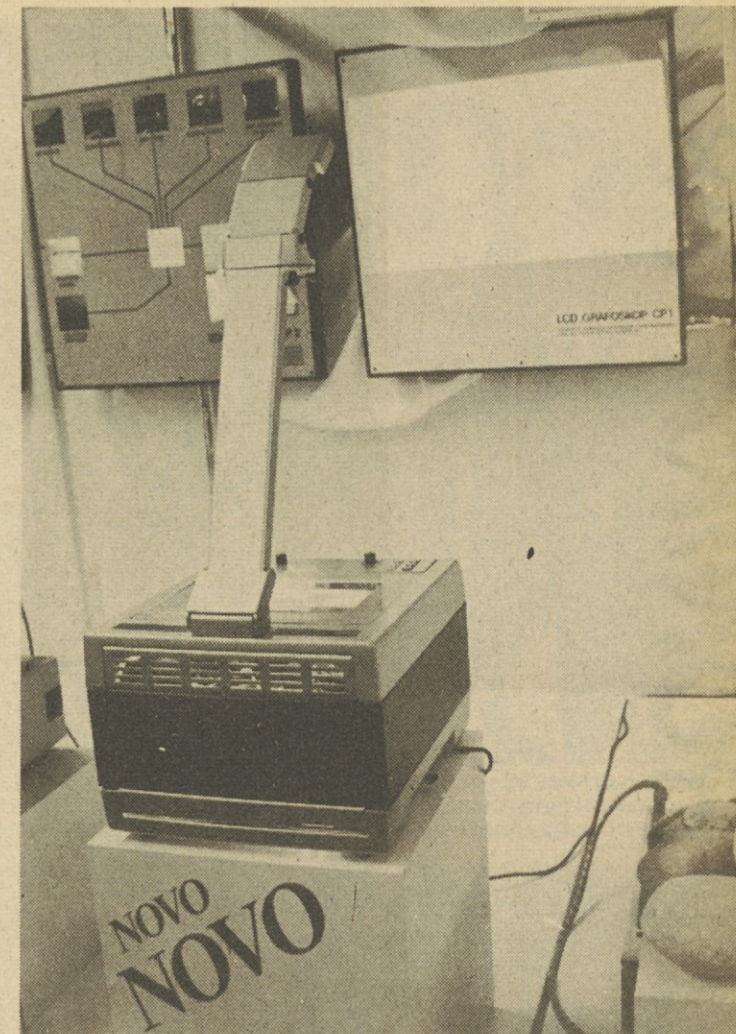
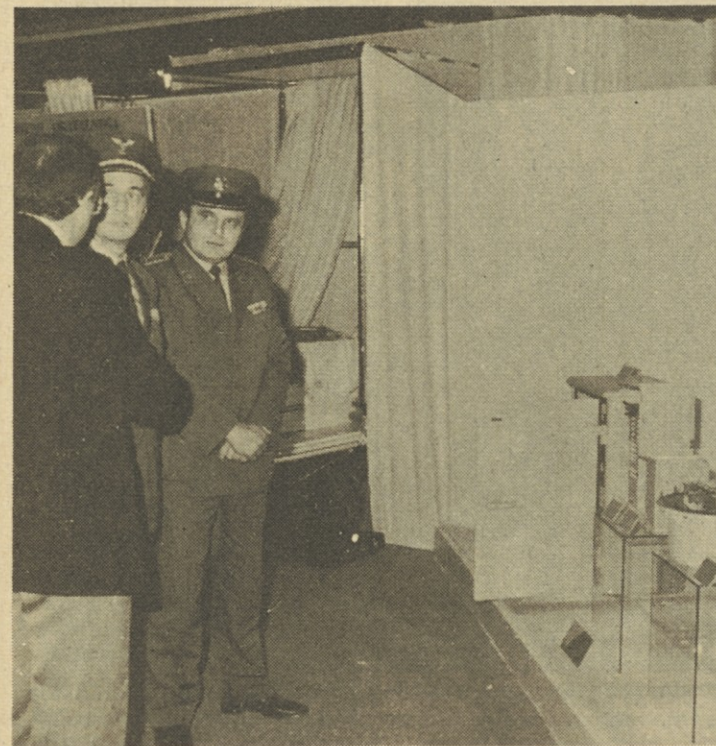
Ne bo odveč, če še pred prehodom po Iskrinem razstavnem prostoru, zapišemo, da so Iskrino stojnico zasnovali in postavili strokovnjaki iz sejemske službe v Marketingu Iskre Commerce, vodilna arhitektka pa sta bila Zvone Zupanek in Jože Logar. »Pač profesionalci,« kot je na čestitke skromno odgovarjal direktor Marketinga Jaka Škrbinc.

Na prvem, vodilnem delu razstave o teleinformatiki, je želela Iskra opozoriti na dosežke in možnosti vstopanja v digitalno omrežje z integracijo storitev (ISDN), ki postaja postopoma temelj komuniciranja in informiranja celotne družbe. Koristi, ki jih uvajanje takih omrežij prinaša tako njihovi uporabnikom kot upravjal-

cem, so velike in daljnosežne. Prav tako moramo računati — glede na to, da so se obstoječe komunikacijske tehnologije in storitve razvijale skozi dolgo vrsto let ter da je obstoječe komunikacijsko okolje še večinom analogni — da bo proces uvajanja dolgoročen. Hkrati se bodo tudi bogatile storitve in razvijalo omrežje samo. Gre torej za razvojni proces. Zato je posebej pomembno, da vse gradnike, naprave in sisteme načrtujemo, razvijamo in uvajamo tako, da bo nadaljnja

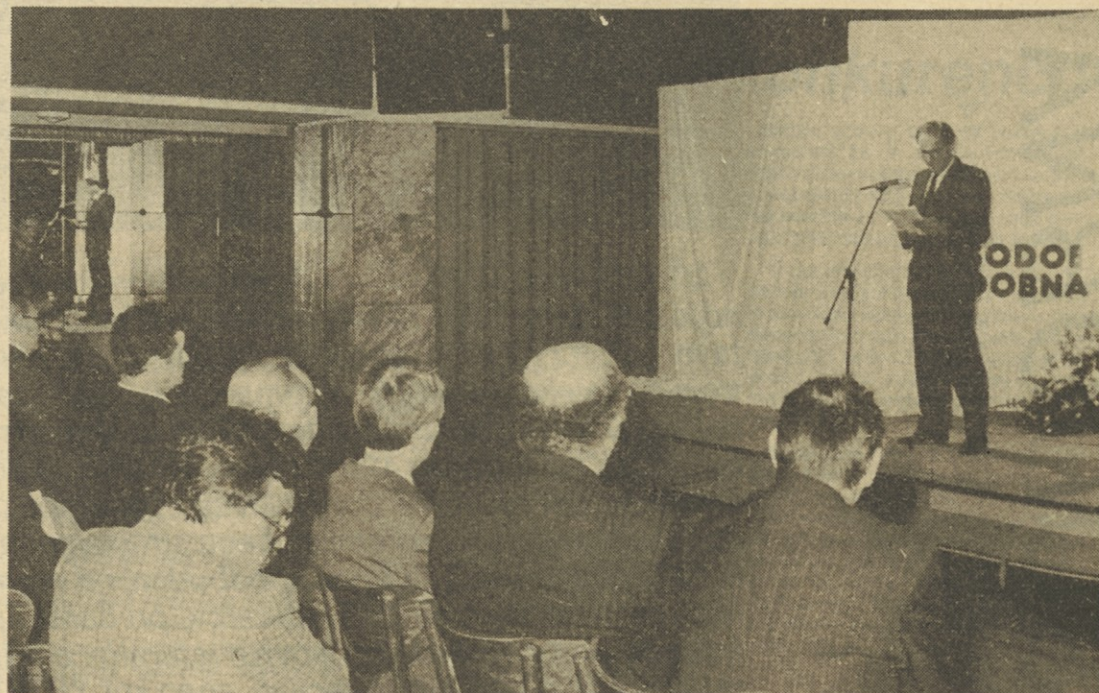
razvojna pot izgradnje ISDN oprta, t.j. da tržimo sisteme ki so prilagojeni nadaljnji graditvi ISDN oz. so na eni strani že njegov bodoči del, na drugi strani pa kompatibilni z dosedanjimi sistemi preteklih generacij.

V tem smislu je Iskra prikazala glavne sestavine, naprave in podsklope, ki v funkcionalnih povezavah sestavljajo tako omrežje, v katerem potekajo glavna informacijska opravila (zajemanje, prenos, obdelava, zapisovanje in prikazovanje) in storitve z infor-

V predstavitev sistema ISKRAMATIC SEP 2 je bil uspešno vključen novi Vegin izdelek — grafoskop CP 1, ki omogoča prikazovanje podatkov z računalniškega zaslona. Povpraševanje po novem grafoskopu je izredno veliko.

Slavnostni govornik ob otvoritvi največje sejemske prireditve v Ljubljani — Sejmike '88 je odprl podpredsednik slovenskega izvršnega sveta dr. Boris Frlec. Govor objavljamo v celoti:

Imam prijetno dolžnost in čast, da vas v imenu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije vse pristrčno pozdravim in vam na jubilejni, 35. po vrsti, mednarodni razstavi »Sodobna elektronika« želim obilo poslovnih in drugih uspehov. Veseli nas, da pomen in obseg razstave raste iz leta v leto in da razstavo že vrsto let spremljajo strokovna posvetovanja in seminarji. »Sodobna elektronika« je v Jugoslaviji gotovo ena najpomembnejših manifestacij razvoja sodobne tehnologije.

Razvojna sposobnost posamične družbe se v sodobnem svetu kaže v tem, kako hitro je ta družba sposobna razvijati, proizvajati in uporabljati informacijske tehnologije. Kratko rečeno informacijska tehnologija je danes postala kazalec družbene razvosti. Pri tem pa je treba opozoriti na tri značilnosti:

razvoj informacijskih tehnologij ne poteka več v okviru posameznih nacionalnih gospodarskih

sistemov, ampak predvsem v okvirih mednarodno zasnovanih projektov. Zato je sposobnost držav, da se v te projekte vključijo, da sodelujejo v mednarodni delitvi dela že v razvoju teh tehnologij, eno od ključnih ekonomskih, političnih, v perspektivi pa tudi eksistenčnih vprašanj.

V tem smislu dobivajo tudi sejmi, kakršen je »Sodobna elektronika«, novo razsežnost, saj mimo tehnoloških novosti kažejo tudi vse važnejše mednarodne povezave.

Druga značilnost se kaže v tem, da razvoj informacijskih tehnologij ni več le izolirano vprašanje razvoja posameznega podjetja ali pa pokrajine, temveč postaja ali pa je že postalo osrednje vprašanje razvoja neke družbe. Gre tudi za tehnologijo upravljanja: družba neposredno vpliva na obseg povpraševanja in s tem na dinamiko razvoja s svojimi odločitvami o intenzivnosti graditve informacijskih sistemov. Najrazvitejše države po-

večujejo naročila na tem področju za okrog 40% na leto.

In končno tretja značilnost je v tem, da nove informacije nastajajo le v osnovnem raziskovalnem delu. V uporabno obliko jih pretvarjajo le ljudje, ki so v svojem delovanju in raziskovanju svobodni, samostojni in primerno materialno oskrbljeni. Informatizacija družbe ne more biti celovita, če ob tehničnih elementih informatizacijske tehnologije pozabljamo na ljudi, ki znajo, na njihovo potrebno sproščeno ustvarjanje in če stalno ne skrbimo za take družbene pogoje, ki to ustvarjanje vzpodbujajo in pospešujejo.

Jugoslavija je ta hip v globoki ekonomski krizi, pestijo nas rastoči notranje politični problemi. Gospodarska reforma, čeprav šele nedavno sprožena, že kaže prve rezultate, ki hrabijo. Reforma pretresa dolga leta uspavano jugoslovansko gospodarstvo, naše proizvajalce postavlja pred neizprosne tržne zakonitosti,

ki slej-ko-prej ločijo uspešne od neuspešnih. Z vsem tem povezani hitri padec življenjskega standarda ljudi povzroča socialne nemire in nezadovoljstva, ki najresneje ogrožajo že doseženo. Vzdržati je treba le še nekaj mesecev — tako pravijo ekonomisti — pa se bodo razmere izboljšale. V teh neprijetnih časih je res težko prepričevati delavce, naj se odpovedujejo delu že itak pičlega osebnega dohodka in naj ga usmerjajo raje v razvoj zato, da bi tudi jutri imeli kaj delati, kaj takega, kar se lahko uveljavlja na svetovnem tržišču. Medtem ko evropske dežele preplavljajo integracijski valovi, smo mi vse preveč zaposleni s svojimi notranjimi problemi, z uveljavljanjem treznega razuma nad brezumjem.

V nekaj letih Evropa skorajda ne bo več poznala meja pri zakonski regulativi, nabavi in prodaji, upravljanju in cenovni

(Dalje na 10. in 11. strani)

macijami vseh vrst: z govorom, glasbo, besedili, podatki in slikami.

Ti sistemi in podsistemi so večinoma plod lastnega razvoja v Iskri, deloma pa rezultat njenih poslovno-tehničnih povezav s tujimi partnerji, pri čemer je še posebej treba omeniti predvideno tehnološko in tržno sodelovanje na osnovi skupnega vlaganja firme Siemens in Iskre v proiz-

vodnjo telekomunikacijskih javnih central EWSD.

Kot pomembne sestavine ISDN je treba omeniti tudi sodobne male centrale tipa SI 2000/214, katere uspešen primer je njihova kontejnerska postavitve na Škofljici, z možnostjo vključitve lastne sodobne linijske opreme in optičnega kabla za višje prenose hitrosti.

V okviru predstavitve aplikacije nadzornega sistema SEZAM je Tovarna mehanizmov iz Lipnice prikazala varnostni sistem ZID

Foto: A. Boc

(Nadaljevanje z 9. strani)

politiki na področju telekomunikacij. Odpravljeni bodo monopoli, uvedena bo konkurenca in tržni elementi gospodarjenja. Evropske države bodo nastopale skupaj in usklajeno v mednarodnih telesih s področja telekomunikacij, posebej pa še v tistih, ki se ukvarjajo z mednarodnimi tehničnimi predpisi in standardi. Jugoslavija se tem gibanjem ne more in ne sme izogniti, čim prej mora postati del teh gibanj. Leto 1992 je tik pred vrati, zato moramo pospešiti načrtovane premike v sistemski zakonodaji, v spreminjanju ustavnih institutov. Hitro moramo širiti prostor za podjetništvo, za uporabo vsega dosegljivega kapitala, domačega in tujega, hitreje moramo odpirati prostore za uveljavljanje osebnih iniciativ, za ustanavljanje malih podjetij. Kar se da hitro moramo večati intelektualni in razvojni potencial dežele.

Ko izražamo svojo zaskrbljenost nad našim vse večjim zaostajanjem, pa moramo vendarle ugotoviti, da nam dogajanja v razvitem svetu potrjujejo pravilnost naravnosti naše razvojne strategije. Celo več, pohvalimo se lahko tudi z nekaterimi uspehi naših akcij iz bližnje preteklosti.

Zvezni zakon o zagotavljanju in uporabi sredstev za spodbujanje tehnološkega razvoja Jugoslavije je bil letos prvič uporabljen. Država z materialno podporo vzpodbuja tehnološke razvojne projekte, za katere so se dogovorili proizvajalci z raziskovalnimi organizacijami. Že bežen pogled v spisek odobrenih projektov pokaže, da se na njem nahajajo vsi pomembnejši jugoslovanski proizvajalci elektronskih izdelkov: Nikola Tesla, El Niš, Ivo Lola Ribar, Energoinvest, Iskra in drugi. Na njem najdemo tudi projekt ZSPPT za razvoj ISDN sistema, pri katerem tudi sodelujejo vsi jugoslovanski proizvajalci zadevne opreme.

V Sloveniji smo pred dvema letoma realno podvojili družbeno upravljeni denar za raziskave in razvoj in s programom preseganja tehnološkega zaostajanja mobilizirali raziskovalno sfero. Z nekaj injekcijami smo posodobili opremljenost naših raziskovalnih in razvojnih organizacij. Z akcijo 2000 novih mladih raziskovalcev pa hitro širimo in pomlajujemo naš razvojni potencial.

Pred kratkim smo v Sloveniji sprožili tudi akcijo, znano pod imenom »Razvojni dinar«. Gre za poskus, da ustvarimo neke vrste rizični kapital (venture capital), s katerim bomo vzpodbujali izključno inovativne, zato tudi do neke mere tvegane projekte v gospodarstvu.

Zanimivo je, da je od 18 enot drobnega gospodarstva, ki so nastale v Sloveniji v lanskem in letošnjem letu, kar 14 s področja elektronike in informatike.

Opažamo, da vseh naših težav le ne gre pripisovati prepočasnim spremembam v sistemu ali

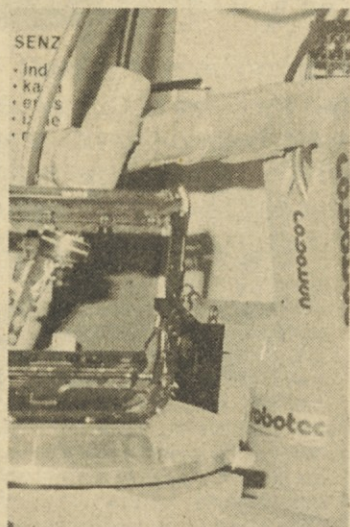
Tudi prikazana nova terminalska oprema, kot so nova družina telefonskih aparatov ETA 900 z vrsto novih funkcij, žetonski in kartični javni aparati, brezžvrčni telefon BETA in drugo, je načrtovana za bodoče vključevanje v ISDN.

Na Sejmu elektronike smo prikazali praktično delovanje ISDN na primerih tipičnih informacijskih storitev (turistična agencija, sodobna pisarna), ki jih le-ta lahko nudi uporabniku kot tudi tistih, ki jih bo ISDN še omogočila v svoji razvojni prihodnosti.

Na področju elektromehanskih in elektronskih sestavnih delov, avtomatizacije, meritev in regulacije ter izdelkov za široko rabo smo želeli opozoriti na vrsto sodobnih napajalnih naprav in naprav za kompenzacijo jalove energije za visoke profesionalne zahteve, na nove naprave in

Sejemske predstavitve sistema ISKRAMATIC SEP 2 se je udeležilo okrog 30 strokovnjakov iz slovenskega elektrogospodarstva, ZEP Beograd, iz Elektro distribucije Tuzla in predstavniki vseh večjih delovnih organizacij, ki imajo vgrajen novi sistem — izdelek Iskre Kibernetike — Foto: A. Boc

pa zunanjim ekonomskim okoliščinam. Veliko jih je posledica subjektivnih slabosti v vodstvih delovnih organizacij. Mnoge naše organizacije nimajo jasne strateške vizije lastnega razvoja, mnoge ne gradijo poslovnih povezav v mednarodnem merilu. Popolna iluzija je, da bomo v naglo razvijajočem se svetu sami zmogli pokrivati vse tisto, kar bi terjalo neko avtarktično dolgoročneje prenavljanje. Iluzija je, če kdo misli, da si bomo lahko sami izboljševali konkurenčne in tržne pozicije na mednarodnih trgih, kjer pa se moramo uveljavljati, če hočemo preživeti. Zato je naše sodelovanje z elektronskimi giganti razvitega sveta nujno in potrebno. To sodelovanje pa bo toliko bolj enakopravno, kolikor bolj bomo inovacijsko usposobljeni, zlasti v gospodarstvu. Medtem ko so naše znanstvene ustanove še kar solidno vključene v razne raziskovalne projekte kot npr. COST projekte, je le malo naših podjetij vključenih v krog

sodelujočih pri projektih EUREKA. Celo tam, kjer v tujini obstaja resen interes, se nekatere naše organizacije obnašajo obotavljivo in tako po nepotrebnem izgubljajo dragoceni čas. Ta gotovo ne dela za nas.

Z gospodarsko reformo želimo tudi hitro odpreti naše gospodarstvo za povezovanje z razvitim svetom. Zato ni naključje, da bo zakonodaja v kratkem temeljito spremenjena na področjih tujih vlaganj in različnih oblik podjetij. Namen teh sprememb je tujim podjetjem zagotoviti mnogo večjo pravno varnost kot doslej in s tem vzpodbuditi čisto pragmatični poslovni interes za sodelovanje in povezovanje z jugoslovanskim gospodarstvom. To povezovanje naj preseže enostavne trgovske in kooperantske odnose in naj v veliko večji meri sloni na tujih naložbah.

»Sodobna elektronika 88«, ki jo s tem danes odpiramo, je za

nas priložnost, da zgoščeno doživimo in pregledamo razvoj tega področja v svetovnem merilu. Spoznavamo nove možnosti, ki jih ponujajo tehnološke inovacije na področju informacijskih tehnologij. Za nas je to tudi priložnost za primerjalen prikaz naših dosežkov, ki smo jih ustvarili bodisi sami ali pa skupaj z drugimi pri enakopravnem vključevanju v razvoj informacijske tehnologije. Razstava »Sodobna elektronika« pa postaja tudi zrcalo ostalih sestavin informatizirane inovacijske družbe: njenih inovacijskih potencialov, njenih pogojev za ustanavljanje novih podjetij, njenih motivatorjev za podjetniško obnašanje in kakovostno uporabo kapitala.

S prav posebnim zadovoljstvom naj omenim tudi promocijo vsebinsko novega in kvalitetno drugačnega povezovanja med dvema pomembnima proizvajalcema elektronike iz evropskega prostora, ki jo bomo doživeli na

letošnji razstavi. Prvič se na področju digitalnih telefonskih central skupaj pojavljata Siemens in Iskra. Sodelovanje bo nadgrajeno tudi z oblikovanjem skupnega podjetja v Kranju s približno polovično kapitalno udeležbo obeh partnerjev. Novemu partnerstvu daje še večjo težo načrtovana širitev sodelovanja tudi na druga področja.

Naj se na koncu zahvalim organizatorjem za vloženi trud. Rastoči obseg razstave kaže, da se je razstava doobra uveljavila v evropskem prostoru in da so razstavljalci zadovoljni z organizacijo.

Vsem razstavljalcem in sodelujočim želim prijetno, predvsem pa koristno bivanje v Ljubljani. Želim vam in nam vsem, da bi se »Sodobne elektronike 88« spominjali kot uspešnega dogodka, ki ga bodo vedno znova potrjevali na novo sklenjeni poslovni in drugi stiki.

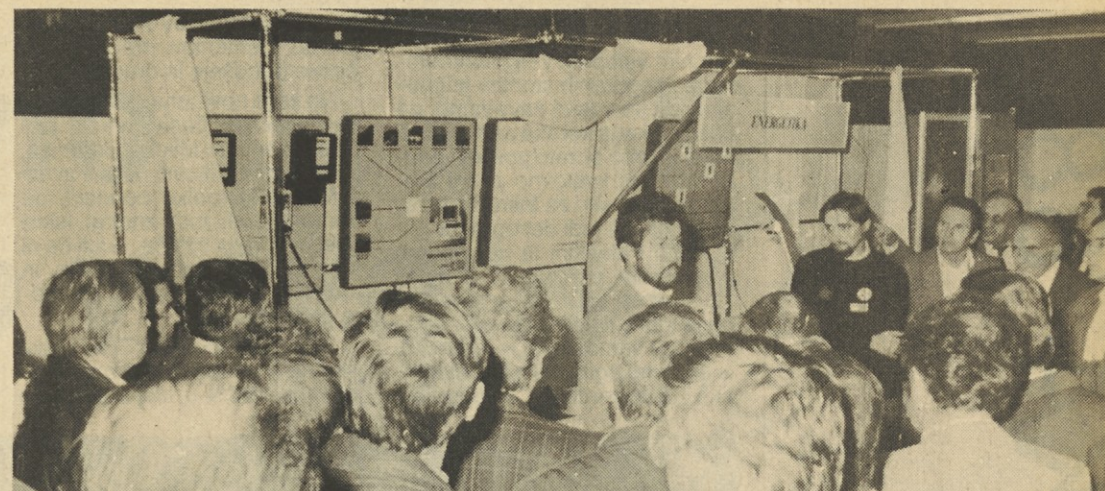
Iskra na Sodobnelektroniki

gradnike za zaščitne sisteme v elektroenergetiki, na nekatere novosti s področja merilne tehnike (grafoskop s prikazovanjem z računalniškega zaslona, ultrazvočni merilnik razdalj itd.). Posebej omenjamo tako imenovani EKO-sistem, ki predstavlja sistem za merjenje, regulacijo in računalniški nadzor nad kemičnimi in fizikalnimi procesi v industriji kot potencialnimi onesnaževalnimi žarišči.

Na področju elektromehanskih in elektronskih sestavnih delov je bil predstavljen standardni program, ki je večinoma aktualiziran v skladu s sodobnimi zahtevami (elementi za površinsko montažo, novi spojni elementi, mi-

nikontaktorji, sodobni indikatorji, profesionalni rotacijski stroji, brezkoilektrska sesalna enota itd.).

V novi montažni hali D pa je Iskra v okviru jugoslovanske razstave robotizacije JUROB 88 predstavljala sklope fleksibilne avtomatizacije. V to sodijo krmiljeni pneumohidravlični moduli za robote, avtomati za razne tehnološke operacije (montažo tiskanih vezij, rezanje navojev, kovičenje jeder itd.) ter razni sklopi in pogoni ter manipulirajoči, skupaj z ustreznimi krmilniki. Poleg tega so prikazani tudi računalniški sistemi za merjenje in kontrolo, kar vse so sestavine fleksibilnih proizvodnih celic.

Novinarska konferenca

Znanje je v razvitem svetu tržno blago

Razmerje med prodanimi in kupljenimi licencami je trenutno v korist Iskre, kar pa je povsem nezdravo, saj ne pomeni nič drugega kot zapiranje vase in ne vključevanje v svetovne tehnološke tokove. Kar 95% prometa z znanjem poteka med najbolj razvitimi državami v svetu, pri nas v Iskri pa še vedno prevladuje miselnost, da se moramo ob vseh svetovnih velikanih elektronske industrije opirati na svoje lastne moči...

To je nekaj misli z novinarske konference, ki jo Iskra že po tradiciji prireja med vsakoletnim sejmom Sodobna elektronika. Tokrat je bila namenjena predvsem Iskrinim povezavam s Siemensom, novinarje pa so zanimala tudi druga vprašanja, kot npr. Iskrino trženje, predvsem izvoz, zatem odliv kadrov, problematika osebnih dohodkov, vprašanje Mikroelektronike, itd. Z Iskrine strani so se pogovora z novinarji ude-

ležili Franc Šifkovič, Rado Faleskini, Janez Vipotnik, Andrej Polenec in Miloš Kobe, ki je konferenco tudi vodil.

V uvodu v tiskovno konferenco je predsednik PO SOZD Iskra Franc Šifkovič seznanil številne novinarje z Iskrinim letošnjim poslovanjem. Ob tem je poudaril, da položaj v naši sestavljeni organizaciji ne more biti bistveno drugačen kot je v celotnem gospodarstvu. Spregovoril

je tudi o tistih, ki imajo trenutno izgube, dalj časa pa se je zadržal pri enem najhujših problemov — odhodu kadrov.

»V Iskri nas je trenutno 1000 manj kot pred letom dni,« je poudaril predsednik Šifkovič, »kar je v skladu s kadrovsko politiko. V glavnem so nas zapustili delavci brez poklica, kritično pa je, da odhajajo tudi inženirji in drugi strokovnjaki.«

O Iskrinih povezavah s Siemensom je dejal, da potekajo pogovori brez posebnih zapletov in da lahko rezultate teh pogovorov pričakujemo že kmalu.

Obširno je spregovoril tudi o reorganizaciji Iskre, torej o novi poslovni organiziranosti. Poudaril je, da Iskre po organizacijski shemi iz leta 1974 ni več mogoče voditi. »Gremo v obliko samostojnih podjetij, ki bodo združena v divizije, vsi skupaj pa se bomo, če bo ta koncept sprejet na zvezni ravni, združili v Združeno podjetje Iskra,« je dejal Franc Šifkovič.

Iskrin nastop na Sodobni elektroniki '88 pa je novinarjem predstavil Rado Faleskini. V zvezi z

(Dalje na 14. strani)

35 let Sodobnelektronike

Jubilej te sejemске prireditve narekuje, da se vsaj bežno spomnimo prejšnjih, da bi lahko prav ocenili tako dosedanja prizadevanja, kot raven letošnje sodobne elektronike.

Ko se je pred petintridesetimi leti na 1.000 m² razstavne površine predstavilo enajst domačih in enajst tujih razstavljalcev, je mnoge takratne strokovnjake in gospodarstvenike navdajal strah in malodušje, češ, ali bomo res zmogli pokazati kaj pomembnega in to vsako leto? Uresničilo pa se je prav nasprotno — nikogar ni, ki bi si lahko predstavljal tolikšen napredek.

V tem letu so podjetja, inštituti in zavodi, ki so se prištevali v okvir jugoslovanske radijske industrije, prvič skupaj pokazali svoje dosežke, značilne za tedanje dobo, to je radioaparate in njihove sestavne dele ter izdelke s področja telekomunikacij.

Na naslednjih treh razstavah se je naglo povečal asortiment razstavljenih izdelkov in kompletnih naprav domačega in tujega izvora. Tudi obseg razstav je pokazal izreden napredek: prva na 1.000 m², druga na 2.000 m² in tretja na 6.000 m². V tem času je bila na Gospodarskem razstavišču usposobljena že ena četrtina današnjih razstavnih površin.

Jubilejna V. sejemška prireditelja te vrste je predstavljala prelošno v usmeritvi. Preimenovala se je v Mednarodni sejem radia, televizije, telekomunikacij in avtomatizacije. Iz leta v leto se je večalo število razstavljalcev, število obiskovalcev, iz leta v leto tudi število novih proizvodov, razstava postaja bogatejša, seveda vzporedno z napredkom raziskovalnega dela, razširjenja mednarodnega sodelovanja in napredkom domače industrije.

Ob jubilejni X. razstavi je opaziti prehod, ko iz izrazito tehničnih razstav prvih petih let, razstava preraste v tehnični komercialni sejem mednarodnega pomena.

Nadaljnje razstave imajo čedalje bolj pečat trdne tehnične in komercialne afirmacije, udeležba tujih firm počasi narašča, dokler ne doseže bistvenega premika v letu 1967.

Obdobje, ki ponovno postavlja mejnik med elektronskimi sejmi prejšnjih let in bodočimi tovrstnimi sejmi, saj se je tradicija zanimanja popolnoma spremenila. Doslej so bili sejmi interesna sfera znanstvenikov, sedaj pa postajajo zanimivi tudi za uporabnike. Elektronika postaja imperativ sedanjega življenja in vključuje v svoj razvoj širok krog občinstva. Brez elektronskih naprav in instrumentov si ne moremo več zamisljati dobre industrije, varnosti v prometu, zdravstva, računal-

nikov in programiranja, kar je vse postalo del našega vsakdanjega življenja.

Na jubilejni XV. razstavi sodelujejo svetovno znane tvrdke, tradicionalnim kolektivnim razstavam CSSR, Madžarske, Poljske in DR Nemčije pa se je v tem letu pridružila še Francija, ki je zavzela kar 500 m² razstavnega prostora. Izvedene ankete med razstavljalci potrjujejo zadovoljstvo in interes za dolgoletno sodelovanje v naslednjih letih. Mnogi si želijo sodelovanje zagotoviti s pogodbo kar za nekaj let vnaprej.

Jubilejna 20. razstava je bila rekordna doslej, tako po mednarodni udeležbi posameznih in kolektivnih razstavljalcev, kakor tudi po številu proizvodov. Razstava je bila trden dokaz, da ima za seboj ustrezno domačo industrijsko zaledje, ki se je vedno bolj uveljavljalo tudi kot izvoznik. To

je dokazala tudi udeležba vse jugoslovanske elektronske industrije kot proizvajalcev elektronskih izdelkov ter udeležba tujih proizvajalcev kar iz 20 držav, ki so skušali navezati s to našo industrijo čim trdnjše tehnične in komercialne vezi s kooperacijo v proizvodnji in razvojno raziskovalnem delu.

V letu 1974 je opaziti precej večje število razstavljalcev zabavne elektronike in v tem letu nekoliko stagnira relativni razvoj profesionalne elektronike. Leto pozneje so močnejše zastopani razstavljalci s področja telekomunikacij in merilne tehnike, na prvem mestu pa so že dolgo sestavni deli.

Naslednje leto se čuti postopen, a stalen porast razstavljalcev profesionalne elektronike, zabavne elektronike še precej, porast avtomatizacije, merilne tehnike, solidno so zastopane tele-

komunikacije, računalništvo in oprema za proizvodnjo.

Jubilejna 25. razstava je tako po številu razstavljalcev kot kvaliteto razstavljenih proizvodov in po obiskovalcih presegla VSE DOSEDANJE RAZSTAVE. 17.000 m² razstavnih površin je koristilo 500 razstavljalcev iz 22 držav. Mnogo novosti so pokazali predvsem inozemski razstavljalci elektronskih merilnih instrumentov, za katere so imeli domači strokovnjaki veliko zanimanje. Razstava je pokazala strokovnemu občinstvu, da je začela jugoslovanska industrija z velikimi koraki vstopati v domeno razvoja in proizvodnje tako manjših, laboratorijskih, kakor tudi srednjih komercialno znanstvenih elektronskih računalnikov.

Za 30. razstavo so vse razpoložljive površine — 20.000 m² bile zasedene. Najmočnejše je zastopana profesionalna elektronika,

drugo najmočnejše zastopano pa nogo predstavljajo sestavni deli, enote, materiali, tretja panoga dejavnosti so telekomunikacije in RTV difuzija, oprema za proizvodnjo je zastopana s 13,9%, zabavna elektronika kaže rahel upad v primerjavi z lani; računalništvo predstavlja porast razstavljalcev v primerjavi s prejšnjim letom; inženiring in literatura pa je tudi v porastu.

Zanimiv podatek po tridesetih letih: sodelovalo je 7.284 razstavljalcev, od tega 1846 domačih in 5690 tujih iz 28 držav, evidentiranih je bilo 1.781.074 obiskovalcev.

V naslednjem letu število razstavljalcev spet raste, povečane so razstavne površine za 1.300 m² v vmesni etaži dvorane B. Število razstavljalcev po panogah dejavnosti nenehno potrjuje

(Dalje na 14. strani)

(Nadaljevanje s 13. strani)

Iskrinim vstopom v digitalno omrežje integriranih storitev je poudaril, da se v Iskri zavedamo, da tako velikega koraka ne bi zmogli sami in smo si zato poiskali partnerja, to je svetovno znani Siemens, ki je Iskri za tokratno razstavo posodil tudi del opreme.

Rado Faleskini je novinarjem podrobneje predstavil prednosti oz. novosti ISDN-a, spregovoril pa je tudi o tistem delu, kjer Iskra nastopa samostojno — od mikro in optoelektronike preko Telematike, Kibernetike, Avtomatike,

obeh proizvajalcev elektromotorjev do Elementov, proizvajalcev široke potrošnje in drugih.

Na željo novinarjev, se je Rado Faleskini dalj časa zadržal tudi pri problematiki Mikroelektronike, predsednik Šifkovič pa je v zvezi z Mikroelektroniko poudaril, da bomo morali tudi znotraj Iskre uveljaviti vpliv tržišča, »kajti če ni tržišča, če ni plačnika, nihče, in tudi Mikroelektronika (ne,) ne more preživeti.«

Tudi glavni direktor Telematike Andrej Polenec je obširno spregovoril o ISDN-u, dalj časa pa se

je zadržal tudi pri problematiki kadrov in osebnih dohodkih ter nenormalno visokih obrestih, ki jih mora plačevati ta kranjski kolektiv.

Glavni direktor Iskre Commerce Janez Vipotnik pa je na vprašanja novinarjev odgovarjal o trženju. Predstavnik tiska, radia in televizije je presenetil predvsem Iskrin uspešni izvoz v tem letu, zato je bilo največ govora o izrednem pomenu Iskrine mreže v tujini za naš prodor na tuja tržišča.

Pripravil Lado Drobež

35 let Sodobne elektronike

(Nadaljevanje s 13. strani)

profesionalen značaj razstave. Ob dejstvu, da je ena izmed panog sodobne elektronike robotizacija in fleksibilna avtomatizacija, smo prav tej panogi posvetili posebno specializirano razstavo.

V letu 1986 smo pridobili novih 1.000 m² razstavnih površin, s ponovno obnovljeno halo G, sodeluje 625 razstavljalcev, širimo razstavne površine, večja se število razstavljalcev.

Jubilejna 35. razstava — razstavne površine povečane za 700 m² v novo zgrajeni montažni hali D. Najmočnejše so zastopani sestavni deli in profesionalna elektronika, sledijo telekomunikacije, računalništvo, oprema za proizvodnjo, inženiring in radiodifuzija, opuščena pa je panoga izdelkov široke potrošnje.

Podatek ob jubileju — v 35. letih je sodelovalo več kot 10.000

razstavljalcev. Med razstavljalci so bila vsa pomembnejša evropska imena, veliko število in ZDA in Japonske. V razstavo so se vključevali razstavljalci kar iz 34 držav, evidentiranih pa je bilo preko 2 milijona obiskovalcev.

Razstava je bila vsa leta veren dokaz razvoja in vzpodbudnik za prizadevanja. Tolikšni interes razstavljalcev je v veliki meri pripisovati važni okolnosti, da ta razstava slovi na nenavadno dobrih možnostih za tvorbo novih stikov med znanstveniki, raziskovalnimi in razvijalskimi ekipami domačih in tujih podjetij.

Spremljajoča strokovna posvetovanja in seminarji

S to tradicionalno razstavo so združena že dolgo vrsto let zapo-

red tudi obširna znanstvena posvetovanja. Tu so v več specializiranih skupinah znanstveniki v dolgi vrsti predavanj in referatov poročali sproti o sadovih dela. Velikemu številu znanstvenikov in strokovnjakov je bilo omogočeno vzpostavljanje novih vezi, obenem pa je bila lepa priložnost za krepitev starih tovariških vezi s strokovnimi kolegi z vsega sveta. V nobeni drugi veji gospodarske dejavnosti ni industrij, ki bi njeni izdelki bili tako bistveno in odločilno navezani na nepopisno obsežno znanstveno razvojno delo, kakor prav pri elektronski industriji.

Ob sodelovanju z Elektrotehniško zvezo Slovenije je bilo v petintridesetih letih soorganiziranih 85 posvetovanj s 3.330 referati, ki jim je prisostvovalo preko 20.000 udeležencev iz vse Jugoslavije in tudi iz inozemstva.

Iskrino okno v svet

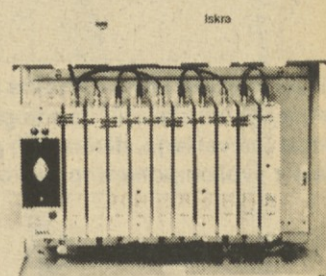
V eni izmed septembrskih števil, spoštovani bralci, smo objavili prispevek, ki govori o prodoru satelitske televizije tudi na naše področje sprejemanja TV programov. Ker TV signali geostacionarnih satelitov v vesolju pokrivajo tudi področje naše države, nam je, zahvaljujoč se lokaciji, ponujena možnost z sprejem teh signalov. V omenjenem prispevku smo zapisali, da je tudi Iskra dokaj hitro začela razmišljati o razvoju lastnih sistemov in opreme za sprejem satelitskih programov. Da bi izvedeli kaj več o tem, smo obiskali delovno organizacijo Iskra Antene — Industrija anten in elektronskih naprav na Vrhniki. Direktor te delovne organizacije **Miro Obreza** nam je orisal njihov proizvodni program, spregovoril je o prodajnih uspehih in nam povedal nekaj tudi o njihovih načrtih in željah za prihodnje.

»Res smo v zadnjih dveh letih vse sile usmerili v razvoj satelitske in kableske televizije«, je pričel pogovor Miro Obreza.

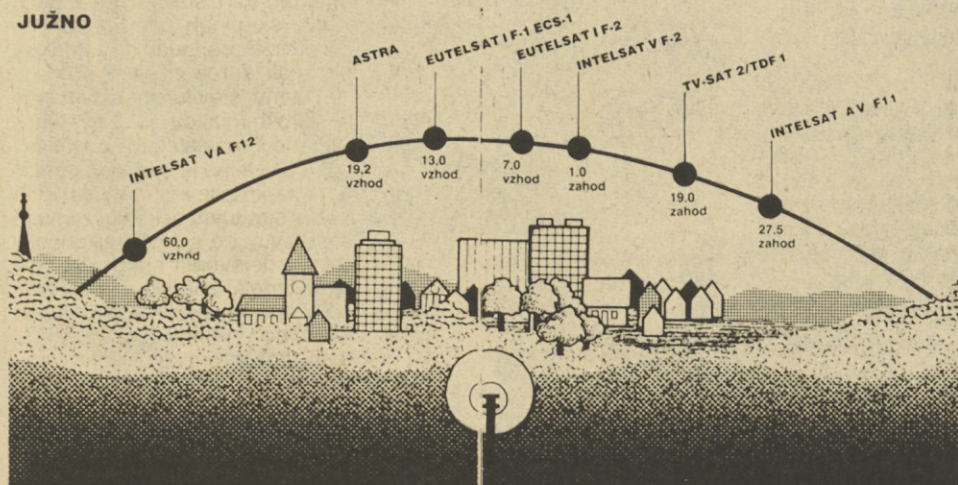
»V ta razvoj smo vložili veliko lastnega znanja. Do tega »kapitala« znanja pa smo prišli z zaposlovanjem visokostrokovnih kadrov v sektorjih konstrukcije in razvoja, pred kratkim pa smo ustanovili tudi novo organizacijsko enoto — inženiring.

Prvi vidni uspehi teh strokovnih skupin in seveda tudi naše lastne proizvodnje so: speljan kabelski TV sistem v Šentvidu pri Ljubljani in postavljeni skupinski satelitski sistemi na Brilejevi ulici, v Trnovskem pristanu in na Bratovževi ploščadi v Ljubljani ter v hotelskem naselju v Poreču. Letos smo postavili skupinski satelitski in kabelski TV sistem v Kaninski vasi, končujemo pa ga tudi v Bovcu.

(Dalje na 16. in 17. strani)

JUŽNO

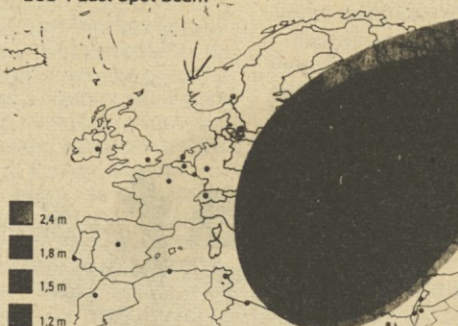
Sprejem TV signalov s satelitov na geostacionarni orbiti — S komunikacijskih satelitov EUTELSAT ECS 1, INTELSAT VAF11, TELECOM I, II, INTELSAT VAF12 se lahko sprejema preko 20 programov.

Iskra Antene s svojimi napravami in tehničnimi rešitvami nudi dograditev obstoječih skupinskih naprav z 2, 4, 6 in več programi ali graditev novih skupinskih sistemov. Sistem za sprejem satelitskih programov je sestavljen iz **zunanje enote** (parabolična antena SPA) in mikrovalovnega pretvornika SMK s priborom. **Notranja enota** pa je sestavljena iz montažne omarre SON z elektronskimi moduli (delilnik, pretvornik, demodulator, modulator, usmernik in pribor).

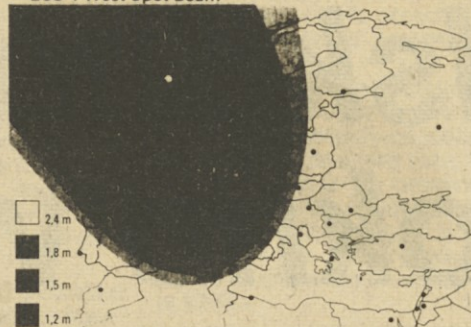
(Nadaljevanje s 15. strani)

Nismo pa tako nepredvidni, da bi ob razvoju kablinskih in satelitskih TV sistemov opuščali dodobra vpeljene programe ostalih anten in opreme, je poudaril Miro Obreza. Nenehno se prilagajamo potrebam izvoza. Tako smo letos osvojili ali modificirali že nekaj tipov TV anten UHF področja, na novo pa smo razvili program logaritemskih TV anten VHF in UHF področij. Nadaljujemo s proizvodnjo antenske elektronike in vsega pripadajočega pribora tako, da kupcu nudimo ob nakupu antene tudi vse, kar sodi zraven. Pomemben del naše proiz-

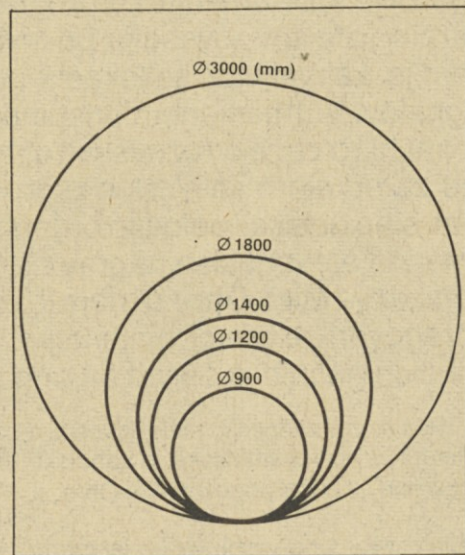
ECS-1 East Spot Beam

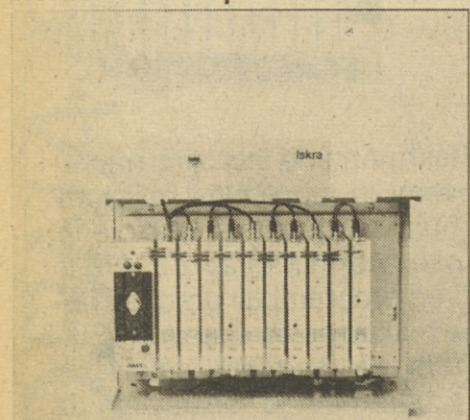
ECS-1 West Spot Beam

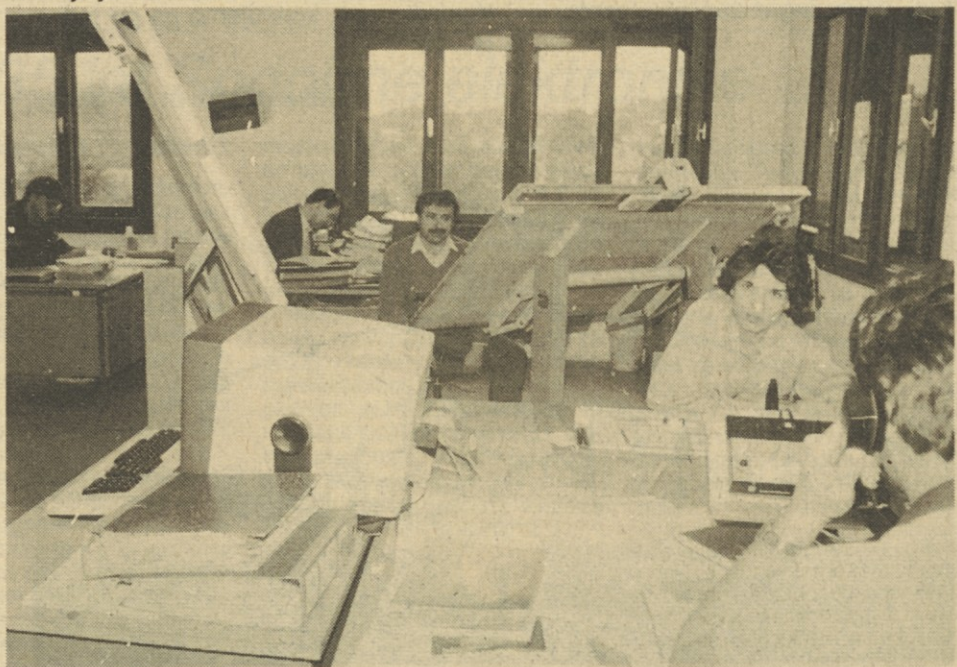
SEVALNI DIAGRAMI — Že nekaj časa je tudi na področju Jugoslavije možno sprejemati več tujih satelitskih programov iz komunikacijskih satelitov EUTELSAT (ECS) in INTEL-SAT VA, v kratkem pa bo možen sprejem iz satelita ASTRA (16 programov), OLIMPUS-a (DBS) itd...

PARABOLIČNE ANTENE — Antene so precizno izdelane. Dimenzionirane so za hitrosti vetra do 120 km/h. Montaža je enostavna. Kvalitetna površinska zaščita omogoča dolgo življenjsko dobo tudi v najtežjih vremenskih pogojih. Antena je sestavljena iz reflektorja, nosilca konverterja, distančnih palic in pritrdilnega ozadja. Reflektor, nosilec konverterja in distančne palice so iz aluminija in zaščiteni z dvokomponentno barvo. Pritrdilno ozadje je vroče cinkano.

SKUPINSKA ELEKTRONIKA (notranji del) — enostavna modularna gradnja, ki omogoča veliko število kombinacij programov in dodatno dogradnjo novih programov, enostavno servisiranje z zamenjavo modulov. Vsi VF in napajalni priključki so na dostopnih delih modulov, enostavna nastavitve vhodnih in izhodnih parametrov na terenu, kva-
rčno stabilne izhodne frekvence

V sektorju konstrukcije

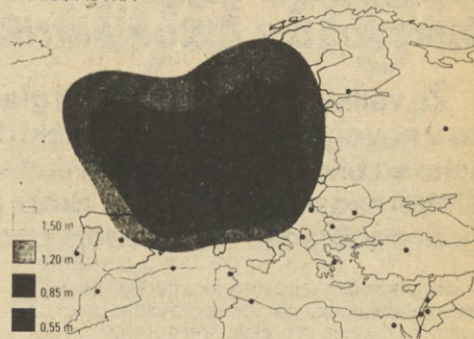
Intelsat VA F 11 East Spot Beam

Intelsat VA F 12 West Spot Beam

SES / ASTRA

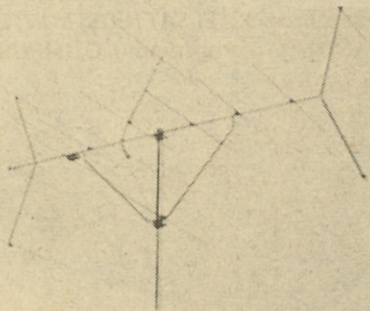
vodnje so radijske in avtomobilске radijske antene, katerih obliko in lastnosti sproti prilagajamo svetovnim zahtevam.

Veliko pozornosti posvečamo tudi posebnim programom, saj se še posebno tu lahko izkažejo naša strokovnost, inovativnost in kakovost. Tudi kooperacija je ena izmed pomembnih strokovnih usmeritev naše DO. Brez nje bi bilo praktično nemogoče izpeljati vse doslej opisane proizvodne programe.

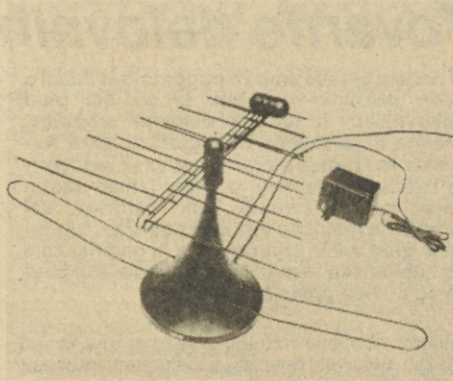
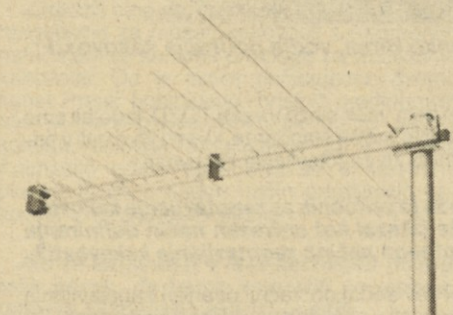
S strokovnim znanjem in s proizvodnimi zmoglostmi, s katerimi razpolagamo, bi morali, če hočemo obdržati korak s svetom in če hočemo ostati zanimivi za domači in predvsem za tuji trg, v prihodnjem letu razviti, izdelati in ponuditi kupcu vsaj dvajset novih izdelkov. V to nas sili skokovit razvoj komunikacij prav na področju naših proizvodnih programov, je na koncu razgovora poudaril Miro Obreza, direktor delovne organizacije Iskra Antene z Vrhnike.

Drago Pečenik

Radijska antena UKV-1402-STEREO

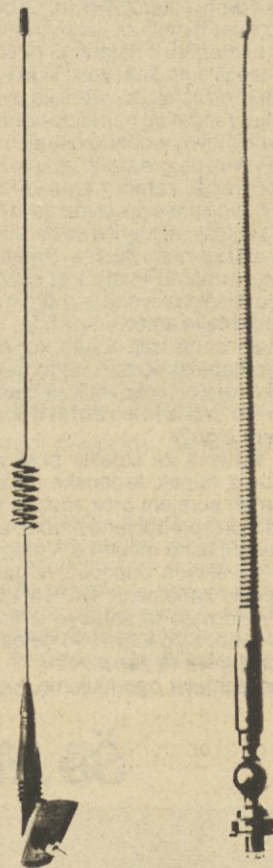
Televizijska antena P-3235-MIDI

Logaritemsko periodična SOBNA ANTE-NA 2235 — Ta sobna antena je namenjena sprejemu TV signala na VHF in UHF pasu (III, IV in V pas). Zasnovana je kot logaritemsko periodična antena, ki se odlikuje po sorazmerno konstantnem dobitku na celotnem frekvenčnem področju. To pomeni, da zagotavlja enake sprejemne pogoje za vse frekvence, oz. kanale. Logaritemsko periodična sobna antena tip 2235 ima večji dobitek od vseh dosedanjih sobnih anten, razlika pa je še posebno velika na UHF pasu. Logaritemsko periodično anteno tip 2235 izdelujemo v dveh izvedbah: S — 2235 — brez ojačevalnika, G — 2235 — z ojačevalnikom.

V sektorju razvoja

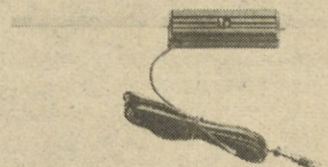

VAA 2210

VAA 1403

Avtomobilska antena za strešno pritrditev z zunanjim zglobom VAA 2210 — črna palica z vzmetjo, dolžina 490 mm

Avtomobilska antena za univerzalno pritrditev z zunanjim zglobom VAA 1403 — prevodna guma, dolžina 350 mm

Avtomobilska elektronska antena za na sprednje steklo VAA 5503

Razgovor z vodjo področja kakovosti v Avtoelektriki

Že velikokrat smo v našem glasilu zapisali, da smo letošnje leto v novogoriški Iskri Avtoelektriki proglasili za leto kakovosti. V teku so bile, so in bodo številne akcije in aktivnosti, ki zavezujejo slehernega zaposlenega. Sicer pa pogledajmo, kaj nam je ob tem povedal Stanko Birs, vodja področja kakovosti v Avtoelektriki.

»Na področju kakovosti je v zadnjih 10 letih Iskra Avtoelektrika naredila zelo veliko, tako na področju razvoja in preizkusne opreme, na področju tehnološke opreme, izdelave orodij in namenskih strojev, v organizaciji dela in kadrov, kot tudi na področju pogojev dela. Ugotavljamo pa, da so to sicer temelji za kakovostno delo, ki pa niso bili usmerjeni k natančno postavljenemu cilju. Dosegli smo kakovost, ki jo tržimo pri renomiranih proizvajalcih evropske avtomobilske industrije, vendar so nas kljub temu že skoraj prehiteli njihove nenehno ostreje zahteve kakovosti. Pri tem ne gre samo za izvoz na konvertibilno področje, kamor trenutno izvažamo približno 35% vse naše proizvodnje in bo ta delež po naši strateški usmeritvi še bistveno večji, ampak gre tudi za naše tržišče. Spomnimo se samo na Jugo in sedaj Florido, kjer imamo vgrajene številne naše proizvode, ki morajo zadostiti kakovostne zahteve ameriškega trga. Te proizvode izdelujemo na istih linijah kot ostale, iz enakih reprovromaterialov, zato ne moremo ločiti izvozne kakovosti od kakovosti za domači trg.«

»Kakšne so trenutne zahteve kakovosti na zunanjem trgu?»

»Tuji trg zahteva za izdelke prve vgradnje proizvode brez napak, tedenske dobave in v svojih tovarnah sprejem brez vhodne kontrole. Izdelki gredo torej predpisano embalarani in navedeni v avtomatsko montažo. V pogledu zanesljivosti, oz. števila odpovedi v garancijski dobi dovoljujejo za letošnje leto še 1,5 do 3% odpovedi, vendar se te zahteve iz leta v leto zaostrojujejo in bodo po letu 1990 še ostreje.«

»Ali izpolnjujete te zahteve?»

»Trenutne zahteve izpolnjujemo, sicer ne bi

imeli možnosti ostati na tujih tržiščih. V zadnjem času ni reklamacij iz montaže in tudi reklamacije iz garancijske dobe so še v dovoljenih okvirih. Vendar so kupci nezaupljivi.«

»Kako ste to dosegli?»

»Najhujši problem predstavlja kakovost nabavljenih delov in gradiv. Pri naših dobaviteljih še vedno velja sprejemljiva raven kakovosti AQL, ki je na zahodu že zdavnaj preživela. Tako imamo velike težave z dobavitelji, če zahtevamo samo določeno karakteristiko v kakovosti nič napak. Najvažnejša gradiva in dele moramo zato uvažati, čeprav jih imamo doma. V sami delovni organizaciji smo reševali probleme, tako preventivno, kot kurativno, vendar premalo sistematično, zato smo se odločili za široko akcijo za izboljšanje kakovosti v vseh segmentih delovanja delovne organizacije, najprej v tistih, ki bodo zagotavljali tehniško kakovost. Odločili smo se za leto kakovosti.«

»Kaj pomeni leto kakovosti?»

»Leto kakovosti pomeni zbir aktivnosti za izboljšanje kakovosti, ki so naravnane na sistematično preventivno zagotavljanje kakovosti, torej tako, da slaba kakovost ne bi mogla nastati.«

»Kdo vodi vse te aktivnosti?»

»Aktivnosti leta kakovosti vodi posebej imenovan kolegij kakovosti, ki ga vodi glavni direktor DO, Robert Žerjal.«

»Kaj je doslej že realizirano?»

»Že na prvih sejah kolegija kakovosti smo prišli do zaključka, da potrebujemo poleg organizacijskih predpisov še standarde kakovosti, ki s stališča kakovosti definirajo enotno obnašanje

Iskra Avtoelektrika

Le s kakovostjo smo obdržali osvojene tuje trge

Stanko Birs, vodja področja kakovosti

je in delo vseh služb v vseh TOZD. Izdelali smo že najvažnejše standarde, ki smo jih zbrali v priročniku za zagotavljanje kakovosti.«

»Se je priročnik za zagotavljanje kakovosti že izkazal kot ustrezen način definiranja enotnega načina zagotavljanja kakovosti?»

»Prav sedaj ob zadnji ocenitvi zagotavljanja kakovosti v naši delovni organizaciji s strani fir-

me RENAULT, ki velja za vse francosko tržišče in kot ste že pisali v časopisu, je bila ta ocena uspešna, smo predstavili tudi priročnik in s tem naš sistem zagotavljanja kakovosti. Navedli smo prav tako aktivnosti, ki jih že opravljamo po priročniku, kot tudi tiste, ki so trenutno še na papirju. Pri tej ocenitvi je tudi priročnik bistveno pripomogel k uspehu.«

»Kakšne so predvidene aktivnosti v letu kakovosti?»

»Priročnik za zagotavljanje kakovosti je osnova za vse nadaljnje aktivnosti. Pripravljal ga je ozek krog strokovnjakov. Pri vseh ostalih aktivnostih gre v bistvu za aplikacijo v priročniku definiranih postopkov pri poslovanju, zato zajemajo širok krog delavcev iz vseh TOZD. Program je naslednji: informiranje in publiciranje leta kakovosti, izpolnjevanje sistema zagotavljanja kakovosti, uvajanje predvidenega sistema zagotavljanja kakovosti, izvajanje operativnega plana izboljšanja kakovosti, izobraževanje za kakovost, animacija kolektiva za reševanje problemov kakovosti, stimulacija za kakovost.«

»Omenili ste tudi animacijo kolektiva za reševanje problemov kakovosti. Kako je to mišljeno?»

»Odločili smo se, da mesec november 1988 razglasimo za mesec kakovosti z nagradnim natečajem za koristne predloge za izboljšanje kakovosti. Od te akcije pričakujemo dvojno korist. Prejeli bomo vrsto koristnih predlogov in kar je najvažnejše, animirali bomo celotni kolektiv delovne organizacije za kakovost. Animacijo bomo spodbudili še s številnimi plakati, ki na poljuden način predstavijo kakovost v najvažnejših službah.«

»So te aktivnosti v letu kakovosti dovolj velik porok, da bomo zadostili poostrene zahteve kakovosti naših kupcev?»

Iz naših tovarn samo kakovostni izdelki

Tudi s primernimi plakati bodo v Avtoelektriki animirali zaposlene za zagotavljanje kakovosti.

»Samo organiziran pristop in preventivna zagotovitev kakovosti v vseh segmentih poslovanja je lahko trajen porok za ustrezno kakovost. Te pospešene aktivnosti opravljamo pač v okviru kampanije leta kakovosti, lahko bi jih tudi brez te parole. Vsekakor pa bi morali v vsakem primeru, prav v tem času organizirati take aktivnosti že zaradi zahtev kakovosti, ki jih postavljajo

Vsaka veriga je tako močna, kot je čvrst njen najšibkejši člen!

Glavni členi verige kakovosti:

- Tržišče
- Razvoj
- Tehnologija
- Nabava
- Proizvodnja
- Prodaja
- Servisiranje

zagotavljanje kakovosti strokovno usposabljanje

Iz naših tovarn samo kakovostni izdelki

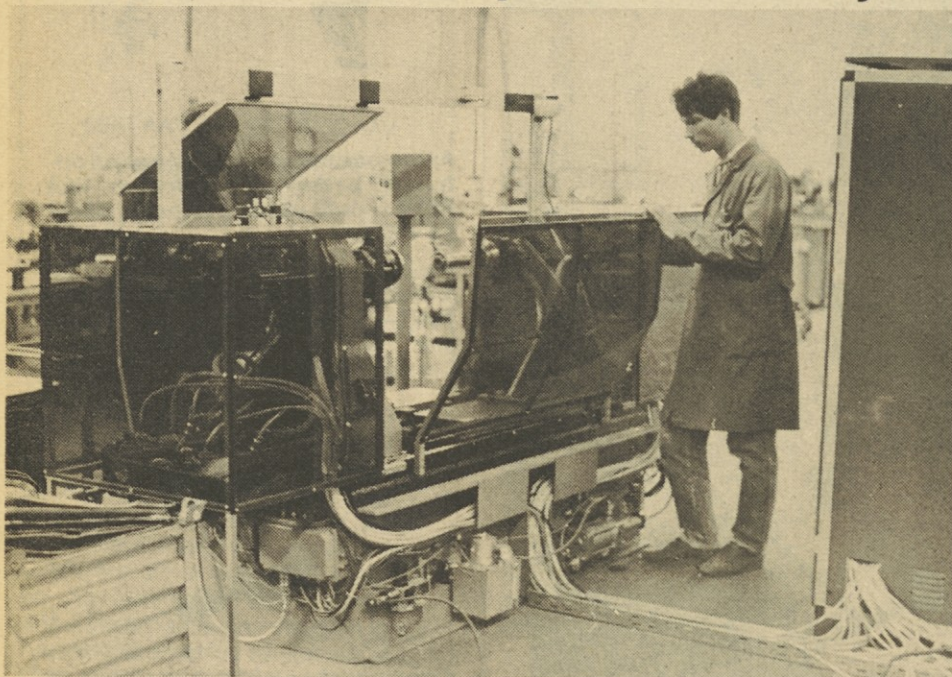
Eden izmed plakatov za zagotavljanje kakovosti.

naši kupci na zahodu in kot smo že omenili, je naša poslovna usmeritev usmerjena v izvoz, kjer najteže rešujemo prav zahteve kakovosti.«

»Hvala lepa za vaše odgovore v želji, da bi začetne aktivnosti naletele na plodna tla in da bi bili izdelki Avtoelektrike res odraz prizadevanja za zagotavljanje kakovosti.«

Marko Rakušček

Še en uspeh strokovnjakov Tovarne delovnih strojev: STROJI, KI SO NADOMESTILI ROČNO DELO

Stroj za navijanje rotorjev

V našem glasilu smo že pogostokrat pisali o velikih delovnih uspehih, ki so bili plod strokovnjakov iz tovarne delovnih sredstev, temeljne organizacije novogoriške Iskre Avtoelektrike. Danes moramo znova spregovoriti o izjemnem uspehu, o enem izmed šestih strojev za proizvodno linijo rotorjev, saj predstavlja resnično vrhunec dosežka, o katerem je pred dnevi spregovorila in ga prikazala tudi ljubljanska televizija pa tudi radijske postaje so novico poslale v eter.

Ročno navijanje rotorjev je gotovo ena izmed najtežjih delovnih operacij v delovnem procesu novogoriške Iskre. Spretnost roke, izredna prisebnost, točnost ovojev, pravilen pretok bakrene žice, isti gibi, itd., vse to in še mnogo drugega vpliva na zahtevnost delovne operacije, ki jo opravlja izključno ženska delovna sila. Ker pa je pri tem še najbolj zaskrbljujoče — isti gibi, stalna upognjenost telesa, nenehno sedenje — vse to pri delavkah že po nekaj letih pušča določene posledice, sprevržene v poklicno obolenje.

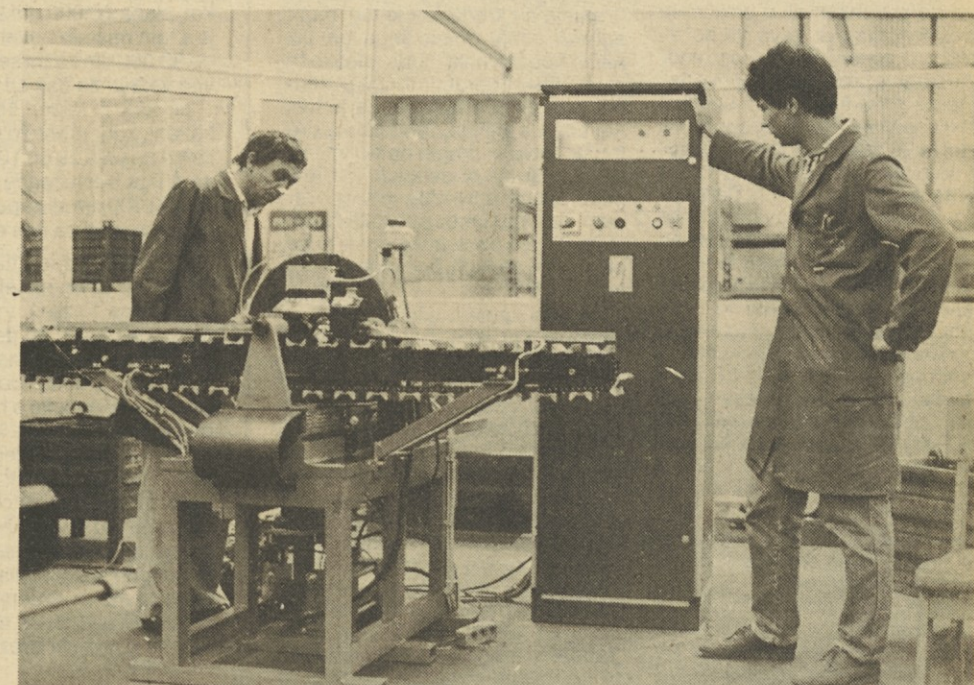
Ob tem ponavljajočem se, vsakodnevnem problemu pa strokovnjaki tovarne delovnih sredstev niso stali ob strani. Združili so dosedanje pridobljene izkušnje, znanje in želje po čim hitrejši posodobitvi navijanja rotorjev, in stroj, ki bo prav te dni predan v uporabo na liniji rotorja v tovarni velikih zaganjalnikov. Naj navedemo le nekaj prednosti stroja. Doslej je na primer ena delavka — navijalka navila v osmih urah pet do osem rotorjev, odvisno od spretnosti in posameznih tipov. Nova pridobitev

pa navije en rotor v približno 20. sekundah, ali drugače povedano, v eni izmeni do 650 kosov. Kar je najvažnejše, stroj nadomesti ročno delo približno stotih delavk, pri tem pa tudi sama kakovost rotorjev ni vprašljiva. To pa seveda še ni vse. Stroj, o katerem je govora v tem sestavku, je le eden iz skupine šestih strojev, ki jih zahteva sam delovni proces nastajanja rotorjev. Z zaokroženo celoto vseh šestih strojev pa bo proizvodnja povsem avtomatizirana. Dva stroja že s pridom uporabljajo v proizvodnji in sicer za vlaganje izolacije v rotor in za posnemanje odvečne izolacije. Preostale tri pa že dokončujejo in po predvidevanjih naj bi bili nared do konca letošnjega leta.

Vsi stroji so narejeni skoraj izključno iz domačih materialov, krmiljenja pa so s sodobnimi mikroprocesorskimi enotami — kar omogoča popoln nadzor nad proizvodnjo. Znova pa moramo poudariti, da so v celoti plod domačega znanja, izkušen in prizadevan strokovnjakov tovarne delovnih sredstev.

Povrnimo se za trenutek znova k stroju. Označiti ga moramo kot najpomembnejšega in najzahtevnejšega v družini šestih strojev, saj ga lahko primerjamo po mnenju vseh tistih, ki so sodelovali pri nastanku, razvoju in izdelavi s podobnimi stroji na svetovni ravni. Omenjeni projekt torej predstavlja še en velik delovni uspeh v zadnjem času, po drugi strani pa je tudi ena izmed največjih inovacij. Zato reč bi bilo vsekakor umestno razmišljati tudi o tem, da bi te zahtevne stroje iz tovarne delovnih sredstev tudi tržili.

Marko Rakušček

Stroj za posnemanje izolacije

Kava — naše vsakdanje poživilo

Nemirna doba, polna stresov, je nedvomno vzrok za vedno večje pitje kave, ne samo pri nas, ampak na splošno v svetu. Z njo si mimo cigaret umirimo živce in povečamo storilnost za nekaj časa. Ko se učinek tega poživila v telesu poleže, je na vrsti spet kava in pri nekaterih — ki ne poznajo mere — se vrstijo kave, dokler traja delovni čas. Poprečno tri kave popije sleherni zaposleni v PPC vsak dan, pri čemer niso zaradi odstotni od dela zaradi službenih potovanj, dopustov ali bolezni.

Prvo, kar se zjutraj ob delavnihkih zgodi, je: čimprej žigosati kartico, vreči torbico ali odvečno obleko v garderobo, pograbiti reprezentančne bone, žetone ali denar in se uvrstiti med čakajoče za kavo. Zato je zjutraj sleherni delovni dan nepopisna gneča. Brez kave se delo sploh ne začne. Nekateri so se že tako navadili, da si doma sploh ne pripravljajo zajtrka — škoda je časa zanj — in odhite tešči v službo. Ob kavi si kupijo še sendvič in zajtrk je opravljen, saj jih zagotovo čaka že čez dobri dve uri bogata malica ali skromno kosilo. Vmes pa žulijo kavo. Res, roko na srce, vsi niso tako. Drugi si doma privoščijo zajtrk kot se spodobi in rajši vstanejo bolj zgodaj, kar jim ni težko zaradi gibljivega delovnega časa in dosledno odklanjajo vsako poživilo, tudi kavo in cigarete.

Razmeram v PPC se je prilagodil tudi Invest servis. Zaposleni imajo na voljo dve možnosti. Da dobe kavo na avtomatih ali v pritličnem bifeju. Avtomati za kavo pa so izrabljeni, dotrajani. Stane Rejc, vodja družbene prehrane, je povedal, da je že pred šestimi leti ugotovil danski serviser, da so neuporabni, godni le še za odpad. Tudi rezervnih delov ni več na razpolago. Pri nas so zaradi varčevanja še zmeraj v prometu. Popravljali so jih tako, da so jemali uporabne dele od drugih avtomatov in jih na ta način za silo kompletirali. Toda to je bila le začasna rešitev. Sedaj so kupili tri nove v Italiji in jih bodo naslednji teden montirali v najbolj frekventnih nadstropjih, to je K1, E4 in E8. Novi avtomati bodo posredovali tudi kakao in čaj ter seveda več vrst kav. Drugo leto načrtuje Invest servis nakup še treh avtomatov. S tem se bo zanesljivo zmanjšal jutranji naval v pritlični bife.

Ivanka Borštnik, ki vodi pritlični bife, ima povsem druge probleme. S stalnimi vrstami se mora sprijazniti, vendar jo moti, da se nekateri vrivajo v vrsto zato, ker hočejo biti prej postreženi. Pa ne, da se jim zdi škoda službenega časa, kar tako iz navade. Reda tu ni in ga tudi ne bo,

V reprezentančnem bifeju PPC

dokler bodo nekateri zaposleni nedisciplinirani. Same točajke ne morejo nič, ker je za povzročila le slabo vzdušje. Drug problem, ki je bolj internega, kadrovskega značaja, je ta, da ni točajk. Pridejo, ko se navadijo dela pa gredo drugam. »Sedaj strežeta dve študentki«, je pripomnila in že odhitela za avtomat, ker se je spet nabrala vrsta čakajočih.

Tretji vir točenja kave in drugih pijač je reprezentančni bife v 13. nadstropju. Tod natočita Cvetka Florjančič in Kristina Juntos približno 600 kav na dan in jih delno raznosita v 12. in 11. nadstropje ter v sejne dvorane. Ti dve imata drugačne težave. Nekateri tajnice, oz. njihove namestnice prihajajo v reprezentančni bife občasno brez vrednostnih bonov in terjajo kavo, čaj ali tudi pijače za goste na kredit. Toda pride včasih do rahlih sporov, ker hišna določila ne dovoljujejo prometa na kredit, kar je tudi napisano v bifeju, mimo tega pa tak način poslovanja tudi otežkoča vsakodnevni obračun točajk z vrednostnimi boni. Razpasla se je tudi navada, da prihajajo sodelavke zjutraj po kavo iz drugih nadstropij za sebe in druge sodelavce, kar je v nasprotju s sprejetim hišnim redom, zato nastane spet vrsta čakajočih. Trpijo pa zunanji gosti, ki se ne morejo načuditi počasnosti postrežbe v PPC.

Včasih zaprejo bife v pritličju za nekaj ur, ker je na voljo le gostom v sosednji konferenčni dvorani. Vodstvo družbene prehrane za ta čas premesti poslovanje v posebno sobo v K2, tako da zaposleni vsaj do sedaj, ko ni bilo novih avtomatov, niso bili prikrajšani glede kave, čaja ali drugega.

Nekateri se pritožujejo nad ceno kave. Točijo jo po ekonomskih cenah, ker velja kljub poživilajočemu učinku za jugoslovanski luksuz. Kilogram čiste kave stane 45 tisoč dinarjev, lonček pa 150 dinarjev. Skupaj z režijo torej kava ne more biti cenejša od 650 dinarjev, z mlekom 750 dinarjev. Sicer pa,

komur se zdi predraga, svetujemo, naj jo neha piti ali pa si da postreči drugje, kjer je običajno dražja.

Z novimi avtomati bo Invest servis le nekoliko razbremenil promet s tem tekočim poživilom. Sedaj, ko so dvigala prenovljena in moderni-

zirana, bo treba najti tudi druge teme za razgovor vsem tistim zaposlenim, ki uro ali še dlje ob kavi sedijo v dolgih naslanjačih v pritličnem bifeju.

Marjan Kralj

Pravniški kotiček

Zakon o temeljih varnosti cestnega prometa

(Nadaljevanje iz 34. številke Iskre)

Prehitra vožnja

Zakon točno določa hitrost ali na posameznih odsekih ali vrstah ceste ali pa tako hitrost v naseljenih krajih določi pristojni občinski organ.

Za preokrajšitve tako omejene hitrosti so določene stroge kazni: **čl. 230/7:** kdor izven naselja prekorači dovoljeno hitrost za do 10 km, plača 10.000 din kazni na kraju samem (mandatna kazen). Če je s tem nastala nevarnost ali prometna nezgoda, plača od 15.000 do 90.000 din kazni, sedi do 15 dni, lahko pa mu izrečejo tudi prepoved vožnje za čas od 30 dni do dveh mesecev.

čl. 229/7: kazen 15.000 din plača na kraju samem (mandatna kazen), kdor preseže v naseljih dovoljeno hitrost za do 10 km/h ali izven naselja za od 10 do 30 km/h. Če je s tem povzročil nevarnost za druge udeležence ali prometno nezgodo, znaša kazen 20.000 do 120.000 din ali zapor do 40 dni! Vozniku lahko v tem primeru prepovedo voziti za čas od 30 dni do treh mesecev.

čl. 228/3: kdor v naselju prekorači dovoljeno hitrost za 10—30 km/h, oz. izven naselja za 30—50 km/h, plača kazen 20.000 din (mandatna kazen), v primeru nevarnosti za druge ali prometne nezgode pa 40.000 do 200.000 dinarjev, poleg tega mu lahko prepovedo vožnje za čas od 30 dni do šestih mesecev.

čl. 226/4: s kaznijo od 40.000 do 200.000 dinarjev se kaznuje, kdor vozi v naselju s hitrostjo, ki za več kot 30 km/h prekorači tam dovoljeno hitrost, oz. izven naselja, če je prekoračitev večja od 50 km/h. Če je zaradi tega nastala nevarnost ali prometna nezgoda, znaša denarna kazen od 50.000 do 250.000 dinarjev ter obvezna prepoved vožnje za čas od treh mesecev do enega leta. Namesto denarne kazni je možen tudi zapor od 30 do 60 dni. Vozniku se obvezno izreče tudi prepoved vožnje za čas od treh mesecev do enega leta, četudi ni nastala nevarnost za druge ali prometna nezgoda. Če je bil voznik v zadnjih dveh letih pravnomočno kaznovan za prekrške, iz čl. 226, tč. 27, 28, 29 ali 37, je obvezen zapor od 15 do 60 dni.

Tole si vozniki izrežite in pred nastopom vožnje dobro preberite!

mag. Lojze Cafuta, Sežana

Drugi o nas

• Ljubljanski Dnevnik piše o sanacijskem programu TOZD Iskrine delovne organizacije Avtomatika, Tovarna energetskih elementov — Tenel, ki je ob polletju izkazala izgubo v višini kar 5,14 milijarde dinarjev. Vendar vodilni v kolektivu zagotavljajo, da stvari niso tako hude, kot je videti na prvi pogled, kajti njihova sanacija sloni na novih programih. Tenelovi proizvodni programi so v povprečju stari le tri leta, kar je daleč najboljša povprečje v DO Avtomatika.

• Delo je pisalo o delovnem obisku delegacije slovenskega izvršnega sveta v Belorusiji. Gostje iz Slovenije in beloruski gostitelji so skupaj ocenili desetletno sodelovanje na različnih področjih kot zelo uspešno, hkrati pa so sklenili, da ga bodo še dodatno proslavili z otvoritvijo prvega skupnega, mešanega slovensko-beloruskega podjetja. Vodilni predstavniki slovenskih DO — med njimi je bil tudi predsednik SOZD Iskra Franc Šifkovič — so med pogovori v Minsku obravnavali vrsto skupnih projektov. Tako se Iskra dogovarja za dobavo krajevnih, medkrajevnih in hišnih telefonskih central, ki jih izdeluje skupaj s Siemensom. Med obiskom delegacije v tovarni Mikroelektronike PLANAR v Minsku pa so se začeli dogovarjati o dobavi beloruske opreme za izdelavo čipov.

• Zagrebški Večernji list je objavil krajšo informacijo o novih Iskrinih javnih telefonskih govorilnicah, ki bodo namesto kovinskega denarja »uporabljale« žetone. Za telefoniranje prek teh govorilnic bomo potrebovali le žetone za deset ali sto telefonskih impulzov. Tako bo telefoniranje bistveno poenostavljeno. Za minuto razgovora iz Slovenije v Zvezno republiko Nemčijo je potrebno sedaj v klasično telefonsko govorilnico vreči kar 20 kovancev po 100 dinarjev, za novo govorilnico pa bosta dovolj dva žetona po sto impulzov. Nove telefonske govorilnice je mogoče montirati na bencinskih servisih, v trgovinah, bankah ter turističnih in gostinskih objektih. Na slovenskih poštah pričakujejo, da se bo s pomočjo novih govorilnic bistveno izboljšal in povečal telefonski promet.

• Gorenjski Glas znova piše o vlaganji v Iskro Telematiko. Kreditni odbor Temeljne banke Gorenjske je septembra obravnaval zahtevek Iskre Telematike za 2,9 milijarde dinarjev posojila za povečanje deleža v turški firmi TTE. Kreditnega odbora številni argumenti niso prepričali in je bil proti temu posojilu. Odbor ni zoper pomoč Iskri, vendar naj tovarna najprej da na mizo sanacijski program, načrt s Siemensom in načine reševanja tistih delov Telematike, ki jih sodelovanje s Siemensom ne zadene. Pred sklepanjem o tem posojilu naj se sestane bančni izvršilni odbor in celovito oceni prihodnost Telematike. Nekateri člani kreditnega odbora so dojeli, da se bojijo, da popuščanje in stalno dajan-

je denarja Iskri samo pomaga pri potopu in podaljšuje agonijo. To pa ni interes Iskre, niti banke, še najmanj pa zaposlenih v tovarni. Pisec članka ob koncu pravi, da imajo v tem člani kreditnega odbora prav.

• Iskrina predstavitev na sejmu Sodobna elektronika 88 je ugodno odjeknila v sredstvih javnega obveščanja. V Gospodarskem vestniku je v posebni prilogi Elektronika 88 izšel obširen prispevek o ISDN (digitalno omrežje z integracijo storitev), ki predstavlja komunikacijsko osnovo informacijske družbe. Prispevek skuša na poljuden način razložiti pomen ISDN, prednosti takega integriranega omrežja, njegovo uvajanje itd.

Na koncu poudarja, da se je Iskra zadnjih 10 let sistematično pripravljala na obdobje ISDN kot tehničnega in tržnega cilja sodobnih telekomunikacij. Razvila je lastno tehnološko bazo na področjih mikroelektronike, optoelektronike in računalništva, ki so temelj za gradnjo sodobnih digitalnih telekomunikacijskih sistemov.

• Iskra ima lastne rešitve za veliko gradnikov ISDN, predvsem tistih za manjše ali srednje zmogljivosti. Da bi zaokrožila svoj digitalni program in se usposobila za celotne rešitve na področju javnih komunikacij ISDN, se je partnersko povezala s firmo Siemens iz Zvezne republike Nemčije, ki sega s svojim digitalnim komunikacijskim sistemom EWSD prav v svetovni tehnološki vrh na tem področju.

• Tudi v splošnem prispevku o sejmu sodobna elektronika 88 v Gospodarskem vestniku je poudarjeno, da velja na področju telekomunikacij omeniti vstop Iskre v digitalno omrežje z integracijo storitev za formiranje ISDN omrežij. Prvič se v Ljubljani predstavljata skupaj Zahodno-nemški Siemens in Iskra in sicer na področju telefonskih central. To sodelovanje se bo še razširilo in bo dobilo konkretno fizionomijo v skupni tovarni, oz. podjetju v Kranju. Članek na koncu ugotavlja, da bo kot stvari sedaj kažejo, vsak partner prispeval polovico potrebnega kapitala.

• Ljubljanski Dnevnik v zvezi z Iskrinim nastopom na sejmu poudarja, da sta najbolj zanimiva razstavna prostora obeh največjih slovenskih elektronskih koncernov — Iskre in Gorenja. Tako je značilnost letošnje Iskrine predstavitve na sejmu ISDN sistem, katerega lastnosti in delovanje so poskusili predstaviti tudi z dvema zanimivima igranima nastopoma. Za razliko od Iskre, kjer so večji poudarek dali predstavitvi profesionalne elektronike pa so se v Gorenju odločili pretežno pokazati izdelke za široko porabo, televizorje in naprave za sprejem satelitske, in kabelske televizije.

Zanimivosti

Nove optične leče

Znanstvenik Jerome J. Wolken iz Carnegie-Mellon univerze v Pittsburghu je razvil nove optične leče, s katerimi si bodo slabovidni z obolelo mrežnico izboljšali vid. Nove leče bodo povečale učinek tudi pri sončnih kolektorjih, prav tako pa bodo ogromno pridobili fotografski sistemi. Wolken je biolog in je odkril nov sistem na podlagi opazovanja žuželk, npr. kresnic pa tudi cele vrste globokomorskih organizmov, kot rakov, črvov in nekaterih rib. Z instrumenti je dognal, da te živali zberejo več svetlobe kot človeško oko. Opazovanja in izračunavanja Wolkena so pokazala, da sloni novi sistem na dveh lečah. Ena je širokokotna, druga konveksna. Ves sistem je treba montirati v cevi, ki je dolga 38 mm in ima premer 25 mm. To je bolj prikladno od današnjih teleskopskih leč. Klinični testi novih leč so potrdili njihovo upravnost.

(Technische Rundschau)

Nova bolezen

Virusi imajo konjunkturo. Najprej je prišel herpes, nato aids. Sedaj grozi nov povzročitelj, tako imenovani virus neugodja. V Zahodni Nemčiji je napadel že približno štiri milijone državljanov. Znak obolenja je počutje kot pri gripi in utrujenost že pri vstajanju.

Zgodovina novega virusa se je začela v letoviškem kraju Lake Tahoe na meji med Nevado in Kalifornijo. Pred štirimi leti je nastopila epide-

mija, ki je do tedaj še niso poznali. Utrujenost, motnje pri koncentraciji, depresije. Oboleni so imeli lahko vročino, glavobol, vnetje grla, bolečine v mišicah in sklepih ter otekle bezgavke. Lokalna zdravnica sta alarmirala znanstvenike s centra v Atlanti, vendar se je epidemija kmalu razširila tudi na druge kraje.

V New Yorku so opazili, da se širi predvsem med mladimi ljudmi, zato so jo imenovali yuppie gripo. Kmalu nato so izbruhnile podobne epidemije še v drugih mestih, kot v Bostonu, Houstonu, Miamiu. Obolenost pri ženskah je bila trikrat večja kot pri moških. Pri tem so raziskovalci ugotovili, da kronična utrujenost ni čisto nova. Že leta 1934 se je pojavila podobna epidemija med uslužbenci County General Hospitala v Los Angelesu, leta 1950 na Islandiji in leta 1955 med osebjem bolnišnice v Londonu. Glede na simptome so jih v različnih obdobjih imenovali islandska bolezen, atipični poliomelitis ali post-viralni sindrom. Veliko bolnikov se je zateklo pod okrilje psihiatrije.

V večini primerov nova virusna bolezen sama preneha v nekaj tednih, toda še mesece ali leta pozneje lahko virus izolirajo iz sline. Na srečo ne zbolijo vsi, ki se je nalezli te bolezni, čeprav nosi virus vse življenje. Zdravniki so sedaj odkrili, da pripada virus neugodja skupini šestih različnih virusov herpesa. Pri bolnikih ga lahko odkrijejo samo z natančno krvno preiskavo. Zdravila za to vrsto herpesa še ni. Zdravniki odsvetujejo poljubovanje, izogibati se je treba kihavcev in kašljavcev ter uporabe istega pribora, ker se virus prenaša s kapljično infekcijo.

(Stern)
Zbral, prevedel
in priredil
Marjan Kralj

**JADRALNI
KLUB
LJUBLJANA**

**JADRALNI
TEČAJ**

*Korija o ljubljani
jadrniške o Pirani*

18.10.1988 OB 18h

NA FAKULTETI ZA STROJNIŠTVO

CENA: 200.000 inf. 572-894 (dop.)

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sogovornik:
Franc Košir

Spomin na petnajstletnico tovarne

»Devetega aprila 1966. leta smo proslavili petnajstletnico naše tovarne v Semiču,« je nadaljeval svojo pripoved naš sogovornik. »Proslavo smo takrat pripravili v Prosvetnem domu v Semiču, ki je bil veliko premajhen, da bi lahko prišli v dvorano vsi, ki so se takrat želeli udeležiti proslave. Uvodne besede je imel tedanji predsednik delavskega sveta sedanji glavni direktor tovarne, inž. Vladimir Zorec, za njim pa sem zbranim spregovoril

še sam in podrobneje razložil razvoj, uspehe, probleme in takratne perspektive naše tovarne. Tako je bilo na proslavi govora o zgodovini nastanka tovarne, katere zibel je stekla v Ljubljani na Linhartovi ulici, na Inštitutu za elektrovezve. Tedanji direktor inštituta Rudi Jančar, ki je sam partizanal po Beli krajini, je dal pobudo za prenos proizvodnje kondenzatorjev z inštituta v Semiču. In tako smo aprila 1951. v izpraznjeni upravni zgradbi bivšega državnega posestva v Semiču začeli s proizvodnjo.

Pri tem moram omeniti Antona Lovka, ki je bil prvi vodja desetčlanskega obrata in pozneje tudi prvi direktor osamosvojenе tovarne kondenzatorjev v Semiču.

V petnajstih letih se je tovarna nenehno razvijala, bogatila asortiment svojih izdelkov in seveda tudi večala število zaposlenih in tako tudi neposredno veliko prispevala k preobrazbi takrat nerazvitega Semiča in Bele krajine kot celote. In prav o tem, kaj smo dosegli v prvih petnajstih letih naše tovarne v

širšem, ne samo proizvodnem smislu bi rad morda zdaj, ob spominanju na tiste čase, povedal nekaj več.

Za Iskrine delavce v Semiču je v tem petnajstletnem obdobju zrastle 25 sodobnih stanovanj, solidno smo uredili vprašanje zdravstva v tem kraju, dobili smo takrat moderno avtomatsko telefonsko centralo.

Leta 1965 smo v tovarni uredili res solidno urejen obrat družbene prehrane, ki je po čistoči in urejenosti takrat prekašal marsikateri naš hotel ali drug gostinski obrat. Zanežmarili nismo tudi skrbi za kadre. Štendirali smo 45 bodočih strokovnjakov, od katerih so prvi doštudirali 1965. leta, nekaj pa jih je končalo študij ob naši petnajstletnici in so se vključili s pridobljenim

znanjem v naš proizvodni proces. Skratka, lahko tudi danes mirno in z zadovoljstvom rečem, da je, kot tudi danes, gledala semiška dolina s hvaležnostjo na tovarno kondenzatorjev, čutila je z vsemi njenimi problemi in se prav tako iskreno veselila vseh njenih uspehov. In kako bi se tudi ne, saj še danes dobršen del prebivalcev te doline živi prav od tovarne in je zato nujno sleherni zainteresiran, da se tovarna čim bolj razvija in krepi.

Tako se torej danes prijetno in z zadovoljstvom spominjam daljnega aprila 1966. leta, ko smo proslavljali kar se da slavnostno in zagotovo petnajstletnico tovarne kondenzatorjev v Semiču,« je zaključil svojo pripoved nekdanji direktor te tovarne, neutrudni in žilavi partizan Franc Košir.

Najzaslužnejši za hitro in uspešno rekonstrukcijo tovarne kondenzatorjev v Semiču. Od desne proti levi: direktor tovarne kondenzatorjev v Semiču Franc Košir, gen. direktor podjetja Dušan Horjak, direktor investicijskega sektorja ing. Gašper Muha in tehnik Tone Petri, ki ima največ zaslug pri konstrukciji in montaži strojne opreme za Indijo (Manjkajo: tehnični vodja tov. Kočevar in tov. Jože Planinc iz ZZA)

POZOR — POZOR! • POSEBNA UGODNOST ZA ISKRAŠE • IZKORISTITE UGODNO PRILOŽNOST!

Iskra Videomatika je pripravila za člane kolektiva Iskre ugoden nakup svojih izdelkov: televizijske sprejemnike in brivnike vam nudi s 25% popustom

	Maloprodajna cena s prometnim davkom	Cena s popustom	Prihranek
1. TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK TV 8456 CATV S POPOLNIM DALJINSKIM UPRAVLJANJEM, EKRAN 56 cm	2.651.130.— din	1.988.350.— din	662.780.— din
2. TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK TV 8256 CATV BREZ DALJINSKEGA UPRAVLJANJA, EKRAN 56 cm	2.385.040.— din	1.788.780.— din	596.260.— din
3. ČRNOBELI PRENOSNI TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK TV 5344 IN TV 5144 ekran 44 cm	833.490.— din	625.120.— din	208.370.— din
4. ČRNOBELI PRENOSNI TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK TV 5331 ekran 31 cm	667.030.— din	500.280.— din	166.750.— din
5. BRIVNIK BRAUN MICRON	159.700.— din	119.770.— din	39.930.— din
6. BRIVNIK BRAUN MICRON L	164.930.— din	123.700.— din	41.230.— din
7. BRIVNIK BRAUN UNIVERZAL 3512 (z vgrajenim akumulatorjem)	357.360.— din	268.020.— din	89.340.— din
8. BRIVNIK BRAUN LINEAR 235	183.910.— din	137.930.— din	45.980.— din
9. BRIVNIK BRAUN LADY E 2	183.910.— din	137.930.— din	45.980.— din
10. BRIVNIK BRAUN LADY E 3	183.910.— din	137.930.— din	45.980.— din
11. BRIVNIK BRAUN POCKET (samo baterijski 2 x 1,5 V)	90.320.— din	67.740.— din	22.580.— din

Nakup izdelkov je v tovarniški prodajalni Iskra Videomatika, Andreja Bitenca 68 — Ljubljana, vsak dan razen sobote od 7. — 13. ure. Plačilo kupnine je v celoti ob prevzemu blaga v tovarniški prodajalni. Informacije dobite na telefon (061) 51-167.

Pridružite se folklorni skupini Iskra Kranj

Imate radi ples, glasbo? Radi spoznavate nove prijatelje, nove kraje in njihove običaje, znamenitosti? Potem se pridružite folklorni skupini Iskra iz Kranja.

Letos marca smo praznovali 10-letnico obstoja. Naše vztrajno delo je bilo v teh letih poplačano z vrsto gostovanj in uspehov. Domovino poznamo dokaj dobro, saj smo nastopali v krajih od Bohinja do Bitole in Ohrida. To so bili nastopi na festivalih folklorne, festivalih bratstva in enotnosti, ob krajevnih praznikih in na drugih prireditvah.

Imeli smo priliko spoznati tudi kraje in dežele izven naših meja: Avstrija, Nemčija, Italija, Tunizija, Sicilija, Turčija. V letošnjem letu smo imeli več kot 80 nastopov. Največkrat smo nastopali v hotelu Lev, kjer so nastopi organizirani za popestritev turistične ponudbe —

za tuje goste. Udeležili smo se tudi festivala folklorne v Beltincih.

V prvi polovici julija smo sodelovali na 27. mednarodnem festivalu folklorne »Zlati Karagoz« v Bursi v Turčiji. Na festivalu je sodelovalo 17 folklornih skupin iz Belgije, Finske, Češkoslovaške, Velike Britanije, Holandije, Madžarske, Irske, Luksemburga, Poljske, Španije, Mehike, Turčije, Indije, Cipra, Rusije, Nemčije in Jugoslavije. Festival je trajal 12 dni. Spoznali smo člane drugih folklornih skupin, plese vseh omenjenih dežel in več krajev v okolici Burse, tudi turški smučarski center na gori Uludag. Doživetij s takega festivala se ne da opisati z besedami — treba ga je doživeti.

Vsekakor nas je letos spremljala sreča, saj smo v septembru odšli še na sredozemski festival folklorne »Srebrni mlin« v Tropaniji na Siciliji,

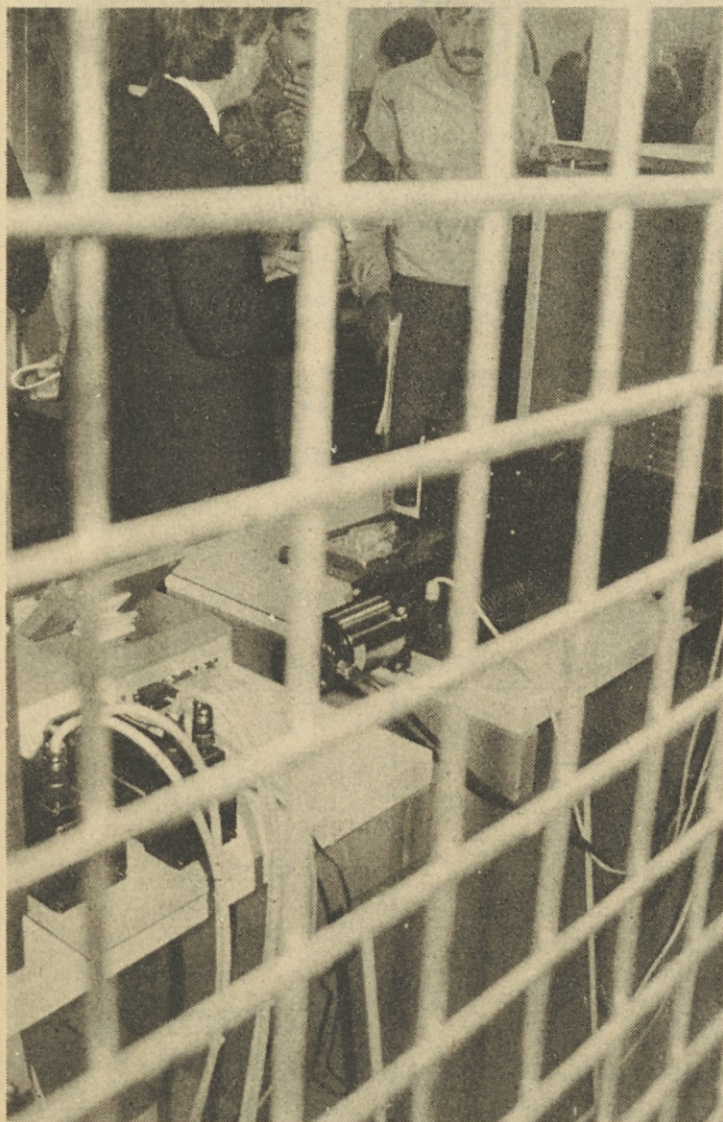
kjer smo gostovali že pred petimi leti. Na festivalu so sodelovale folklorne skupine iz Grčije, Španije, Turčije, Italije in Jugoslavije. Spoznali smo tudi Rim in Vatikan.

Pred nami je še vrsta nastopov. Naše želje in cilji so obogatiti program, izboljšati kvaliteto plesalcev, glasbenikov in tamburaškega ansambla. V skupini deluje več kot 70 aktivnih članov. Kot vsako leto

želimo tudi tokrat v skupino vključiti nove člane — glasbenike in plesalce. Upamo, da vam ne bo žal, če se boste odločili za našo skupino. K vpisu vas vabimo 19. in 21. oktobra do 21. ure v osnovni šoli Josip Broz Tito v Predosljah.

Če nimate lastnega prevoza pridejte z lokalnim avtobusom, ki vozi vsake pol ure.

Ujeti trenutek

Izza kulis Sejma elektronike (foto: Lado Drobež)

Iskra

Komisija za kulturno dejavnost pri sindikalnih konferencah DO Iskre v Kranju in Fotokino sekcija Iskra pri FKK »Janez Puhar« v Kranju prireja **25. novembra 1988** v počastitev dneva republike

Iskrino razstavo fotografij Iskrino razstavo barvnih diapozitivov

Pogoji za sodelovanje:

- Sodelujejo lahko vsi delavci SOZD Iskra.
- Vsak avtor lahko pošlje največ:
 - 10 fotografij formata 30 x 40 cm ali izvedenke iz tega formata
 - 10 zasteklenih diapozitivov formata 5 x 5 ali 7 x 7 cm
 Tema je prosta.
- Žiriji bodo predložena samo dela, ki še niso bila prikazana na iskrih razstavah in festivalih.
- Dela morajo biti označena z običajnimi podatki.
- Ocenjevalci jih bodo strokovno žirije, katere člani bodo določeni naknadno.
- V obeh skupinah bodo podeljene:
 - **zlata medalja za posamezno delo in kolekcijo**
 - **srebrna medalja za posamezno delo in kolekcijo**
 - **bronasta medalja za posamezno delo in kolekcijo**
- Avtorji bodo dobili katalog in priznanje za sodelovanje.
- Organizator se obvezuje, da bo s prejetimi deli ravnal pazljivo, vendar ne odgovarja za poškodbe, ki bi nastale med prevozom.
- Organizator si pridržuje pravico reproduciranja del v propagandne namene, ki sodijo v okvir razstav in festivala.
- Roki: sprejemanje del do 10. 11. 1988**
ocenjevanje 11. 11. 1988
vračanje del do 10. 12. 1988
- Dela pošljite v varnih ovitkih na naslov: Iskra Kibernetika, predsednik FK sekcije Miha Kern ali Bojan Beguš, 64001 Kranj, Savska loka 4.

Pripravljalni odbor ERO

Literarni večer v Stražišču

Poezija ima med Iskraši veliko ljubiteljev. Ustvarjanje na literarnem področju nam je v preteklosti že dajalo novih moči in poguma pri premagovanju različnih ovir ter nas vodilo do novih uspehov.

Življenje je danes izredno obremenjeno, zato ima kulturno poslanstvo naših sodelavcev literatov še večji pomen. Tokrat vas vabimo na **literarni večer, ki bo v petek, 4. novembra 1988 ob 19. uri v prostorih krajevne skupnosti Stražišče pri Kranju.**

Literarni večer pripravljajo literati kranjske Save v sodelovanju z literarno sekcijo kranjske Iskre. Svoje ustvarjalno razpoloženje bodo izrazili tudi nekateri novi člani obeh literarnih skupin. Vabljeni!

Vremščica (1026 m)

Osrednje Iskrino planinsko društvo vas vabi na zadnji izlet v tej sezoni in sicer na Vremščico.

Dobili se bomo v soboto dne 15. 10. 1988 ob 5.30 uri pod uro na ljubljanski železniški postaji. Peljali se bomo do Košane, od koder bomo v dveh urah prispeli na vrh Vremščice.

Po krajšem postanku bomo nadaljevali pot proti Škocjanski jami, kamor bomo prispeli po približno 3 urah hoje.

Možen bo ogled Škocjanske jame.

Po ogledu jame se bomo podali do Divače, je ca 1 uro hoje, od tam pa se bomo z vlakom vrnili v Ljubljano.

Izlet bo vodil Porenta Slavko tel. 575-212, interna 742.

Karto za izlet kupi vsak udeleženec sam.

Vse eventuelne dodatne informacije dobite pri tov. Korada Francu, tel. 575-212, interna 709.

Zimsko prvenstvo v malem nogometu »KRANJ 1988«

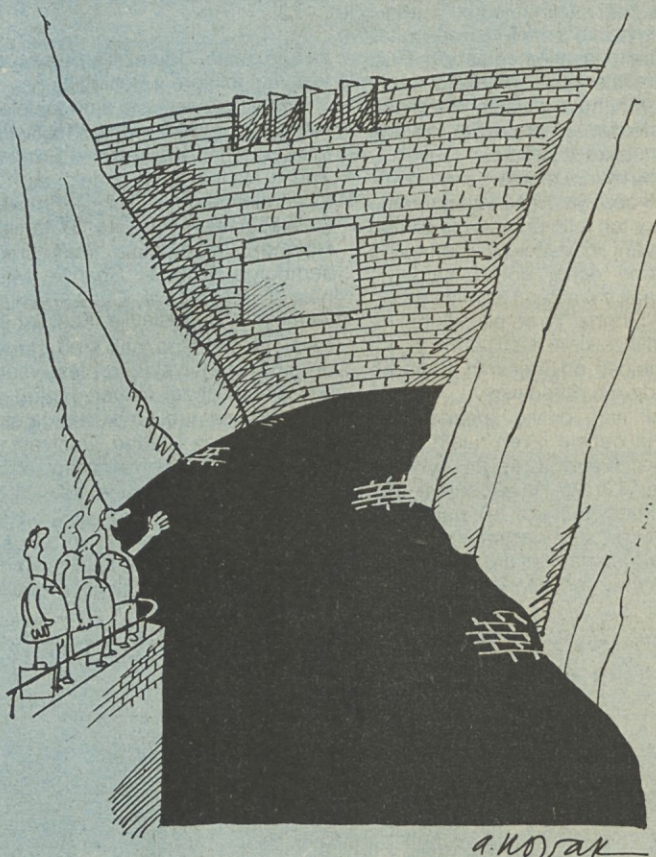
Kranj — Odbor za množični šport in športno rekreacijo RAZPI-SUJE že X. tradicionalni turnir v malem nogometu »KRANJ 88«.

Tekmovanje je organizirano za dve skupini: starejša, v kateri lahko nastopajo igralci rojeni leta 1953 in starejši ter mlajša, kjer ni starostne omejitve.

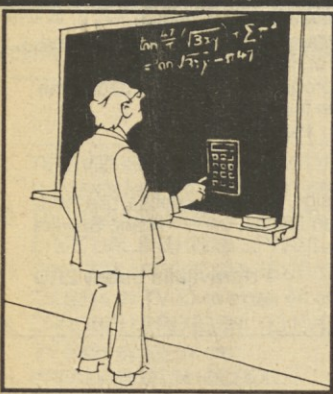
Prispevek za ekipo je 100.000.— din, ki se vplača skupaj s prijavnico na ŽR 51500-678-82913 ZTKO Kranj najkasneje do 17. 10. 1988, lahko pa tudi osebno v pisarni ZTKO, Partizanska 37, Kranj (stadion Stanka Mlakarja) vsak delovni dan od 7.00 do 12.00 ure.

Žrebanje bo v četrtek 3. 11. 1988 v prostorih dvorane na Planini ob 17. uri. Pričetek turnirja bo v drugi polovici meseca novembra 1988. Za jubilejni X. turnir smo pripravili za najboljše denarne nagrade in priznanja.

Vse informacije dobite po telefonu vsak delovni dan, in sicer lahko pokličete na (064) 21-235 ali (064) 21-176 — Čadež.

— Ni vode?! Seveda ne, saj je jez vendar zgrajen kot izziv, da bi uspel referendum za novo nuklearko.

				ISKRA	ANTIKVAR	NASILJE	NORVEŠKI KRALJ	LUKNJICA V KOŽI (MNOŽ.)	ZBIRKA PERZIJSKIH MITOV	LILI NOVY	SLOV. SLIKAR GRAFIK (MEŠKO)	URADNI SPIS
SESTAVIL RUDI MURN	LETOVIŠČE V BELGIJI	TRENJE	NAPEV PESEM ESTONEC	KROŽNA PAST ZA ZVERI								
NEMŠKI FIZIK NOBELOVEC 1933				MOŠKO OBLAČILO ZA POD SUKNJIČ								
KRAJŠA PREKINITEV VOZNE				DOLGOROPE PAPIGE OSMRTNICA						ANTON TROST KOVINSKA VOJAŠKA OBLEKA		
ZILA UTRIPALNICA												ISKRA
							KOROŠKI LJUDSKI PLES	TINE KOS TOVARNA V BITOLI			ŽIVLJENJSKA TEKOČINA	TURŠKI VELIKAŠ
						NEKDANJA SREDNJA ŠOLA NIŠ						
									NEKDANJA FIZIKALNA ENOTA ZA DELO			
									BALERINA MLAKAR			

Mala oglasa

PRODAM Yugo GX, letnik 1987, 12.000 kilometrov, registriran maja 1988. Informacije na telefon 061/332-011, interna 2104 od 8.—10. ure — Sonja.

PRODAM motor ATX 50 z dodatno opremo, star 4 mesece, prevoženih 1500 km, odlično ohranjen, rdeč. Informacije na tel. 064/23-670.

Vzamem v najem kmetijo (z zemljo) v okolici Ljubljane. Tel. 575-280 vsak delavnik med 14. in 16. uro.

Slovenija
Moja dežela

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.